

2Mx I 1786/p

Olim Pelasgi, Danaide postea. *Vélt az Apjának; de nints a' fiának.*

Ollaris amicus. *Fazékkal tártó (nyalakodó) barát.*

Ollaris Deus. *Boldog Aßßony katonája.*

Olympicum pulverem curriculo colligere. *Köszörut futatni.*

Omni præteritos referat si Jupiter annos! O! el-múlt napjaim, 's kedves óráim vajha visszá hozzatnám. *Virgil.*

Omne bonum est communicativum sui. *Hogyha tarsolodban van jó pagátsádban. közöltyed barátiaddal.*

Omne domesticum afficit. *Kinek kinek az ő bibéje fáj.*

Omne initum grave. *Mindennek kezdete 's lassu eredete jár nehez ség fontyával.*

Omne malum vindictam tenet. *Bossúság tétele, és kár szenvedésért ne kívány károskodni.*

Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. *Az ember élete 's világon léte, bizonytalan tsak ma-ig. Hor.*

Omnem jacere aleam (omnem movere lapidem.) *Minden reheséggel vajta lanni.*

OSZK. ielt.

Régi R. Ny.

V. 193 / 21 9197

Omne nimium naturæ inimicum (nocet
vertitur in vitium.) *A' méznek ke-
vesse, de nem a' felsése, adat jó izt szán-
jaddban.*

Omne novum (rarum) charum, vilescit
quotidianum. *Minden újság kedves,
óság pedig reves vetették sibi-váfarba.*

Omne promissum cadit in debitum.
Minden ígértet adóssá téssen.

Omnes machinas adhibere. *Minden
erővel azon lenni.*

Omnes homines summâ ope niti decet,
ne vitam silentio transigant veluti pe-
cora. *Minden azon legyen, hogy ő nagy
ne élljen mint egy okatlan barom.* Salust,

Omne sub regno graviore regnum est.
*A' Isten minden hatalmasságnak felet-
te vagyon.* Sen.

Omne solum forti patria est ut piscibus
æquor. *Vitézlő kőtségnek: szerentse
kedvének, hól szolgál ott hazája.* Ovid.

Omnes qui amant, graviter sibi uxorem
dari ferunt. *A' Menyetszés legény nem
örömet házafodik meg.* Terent.

Omnes sibi melius esse malunt quam al-
teri;

teri. *Kiki mind ő maga fazéka mellé
szitt.* Terent.

Omnes Socrus oderunt nurus. *Min-
dennap gyűlöli menyét és nemszereti.*

Omne suum retinet vinum de vite sapo-
rem. *Miném a' rőke olyan a' bora-is.*

Omnes una manet nox & calcanda se-
mel via lethi. *Mindennek meg-kell a'
halált kóstolnia.* Hor.

Omne trahit secum Cæsaris ira malum.
*A' Király haragja fel-gyult busulásra sok-
szor halál követő.* Ovid.

Omne trinum perfectum. *Még a' kato-
na-is és tíz-es ember-is három tyukmo-
nyat szeret.*

Omne tulit punctum. *Mindenektől meg-
dúsított.* Hor.

Omnia adfunt bona quem penes est vir-
tus. *Minden gazdagsággal, és árága
jóssággal bir, kinek van virtusa.*

Omnia blanda cave, latet hoc sub mel-
le venenum. *A' bizelkedőnek ne higgy
mint az ebnek.*

Omnia conando docilis solertia vincit.
*A' nagy Pyramusok és labaryntusok
Ember*

Ember kéznek mivői. Mant.

Omnia fert ætas. *Idővel érik a' gyümölcs.* Virg.

Omnia in omnibus vitia sunt; sed non in omnibus exstant. *Mindenek vétekkel rakva; de földelől azokat palaszoklyák.*

Omnia mea mecum porto. *Hátamon házam. kebelemben kenyerem.*

Omnia ordine & decenter fiant. *Mindenek rendezsen legyenek 's helyessen.*

Omnia præclara rara. *Nem mindenütt hever az arany.* Cic.

Omnia prætereunt præter amare DEUM. *Az Istennek szeretet mind örökkén megmarad.* Fortun.

Omnia prius experiri, quam armis sapientem decet. *Nem illik vívőhez 's az okos emberhez mindgyárass fegyvert kapni.*

Omnia quæ sensu voluntur vota diurno.

Pectore sopito reddit amica quies. *Ki nappal mit gondol (kíván) éjjel arról álmod.* Claud.

Omnia

Omnia si perdas tamam servare memento. *Qua' semel amissá postea nullis eris. Lássad nem pénzédet inkább jó híredet, kívánnjad meg-örizni.*

Omnia sunt hominum tenui pendencia filo, Et subito casu; quæ valuere ruunt. *Világon állandó nints megmaradandó semmi-is javaiban.*

Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benignè est, Debita promeritis gratia nulla redit. *Még jól tett helyeben, innod sem ad vizben e' háladatlan világ, (ha nem posványban vezet.)*

Omnia tempus habent. *Mindennek is deje vagyon.*

Omnia transibunt, sic ibimus, ibitis, ibunt. *Tudgyad minden el-vész, valamit a' sem néz 's életet fogyatja.*

Omnia tunc bona sunt, clausula quando bona est. *Borskorban keresni 's isis mában költeni eskü bészületedre.* Plaut.

Omnia tunc mala sunt clausula quando mala est. *Paputsban kezdeni, meztel láb végezni lész en nehezségedre.*

Omnia venalia habet. *Az Isten koporsót*

ját-is el árúlva a' pénzért.

Omnia vertentur, certè vertentur amores:

Vinceris, aut vinces: hæc in amore rota est. Szerelmeseid ki vőlt, vagy utál vagy meg holt, rólad el-felelkeznek. Propert.

Omnia vincit amor, omnia vincit a' bor. Szerelem és a' bor, kiből e' keűd for, nintsen ott nyugodalom.

Omniibus est nomen, sed non est omni-bus omen. Nem minden leány az, a' ki a' pártában jár.

Omniibus est charum post facta relin-quere nomen. Ember azért fárad, nagy munkája árad emlékezetet hadjon.

Omniibus ex æquo non dant sua mune-ra Divi. Isten ajándékit, drága szép javait nem egyaránt osztja ki.

Omniibus in rebus feliciter omnia cedunt,

Si statuas finem principiumquè DEUM. Ki Istennel kezdi dolgát, jól végezi el.

Omni devorato bove in cauda defecit. Farkában (vágta) hirtette a' kést.

Omni-

Omnipotens iustà reddit DEUS omnia lance. Az Isten igazán (fizet) itél, ha mit bűjén talál, azt meg-bünteti.

Omnis angulus est oculatus. Minden Szegelenek, és akar melly helynek, fű-le és fene vagyon.

Omnis erat vitulus, qui nunc fert cor-nuà taurus. A' gyermekekből soktak emberek lenni.

Omnis herus monosyllabicus. A' nagy 's kemény Urak, ha mit parantsolnak, hát nem sok szóval élnek.

Omnis honos onus. Méltóság, nehez-ség.

Omnis occasio sufficit iræ, etiam minima. A' parányi csupor, kitsény táznál fel-for, bár ne légyen nagylángynál. Juven.

Omnis subita mutatio periculosa. Min-den hirtelen változás veszedelmes.

Omnium difficilimum est multis place-re. Ki tetszetik mindennek.

Omnium horarum homo. Mint két kézre tudgya ő. Quint.

Omnium rerum vicissitudo est. Imígy jár e' világ, mint egy tündér bűvöság, s változó mindenestől.

O passi graviora, dabit Deus his quod-
quē finem.

Durate & vosmet rebus servate secun-
dis. *Ne badd magad jobban adegya az
Isten.*

Operam & retiam perdidit. *Nyert ben-
ne mint Bertok a' tsikban.*

Operam suam percarē vendit. *Meg-bor-
soltattya szolgálattját.*

Opera pro pecunia. *Senki nem tartozik
ingyen szolgálni.*

Opes irritamenta malorum. *Az arany
's gazdagság minden rosszra igaz.* Ovid.

Opes Tantalicae (Gygis, Darij.) Szá-
matlan jószág (gazdagság.)

Oportet discentem credere, donec me-
lius intelligat. *Mestereának szavát
hídigyed tanítását még jobban meg-nem
érted.*

Opposita juxta se posita magis eluce-
scunt. *Egyiket, másikkól kell meg-érteni*

Optat ephippia bos piger, optat ara-
re caballus. *Kiki mind a' más ember
allapotját kívánja.* Horat.

Optima cibus invidia. *Leg jobb izű a'
panaszos étel.* Opti-

Optima cum pereant deterrima manent.
*Sokszor buza, rozsál ki vész és árpával
's a' rozs konkoly meg-marad.*

Optima lingua caro, pessima lingua ca-
ro. *Az Isten nyelvünkét áldgynk, 's
sídigyuk ezzel mi felebarátinkat.*

Optima quidem aqua. *Jó a' ser: de
még is a' bor az annya.*

Optimè cogitata pessimè sapè cadunt.
*A' jó tanátsnak sints mindenkor jó ké-
menetele.*

Optimè miseriae terunt, qui abscon-
dunt. *A' nyomorúságot és sanjarsá-
got szenedve (titkolva) jó hordozni.
Curcius.*

Optimum cibi condimentum fames.
Leg jobb szakács az éhség. Socr.

Optimum obsonium labor senectutis.
A' ki ifjantán gyűje vénsegeben jól fűt.

Optimus a tergo semper noscendus a-
micus. *Hát megete lehet a' jó barátos
leg jobban meg-ismerni.*

Optimus est erranti portus, mutatio
consilij in melius. *Tanács változás-
nál nincs jobb a' meg-setnek.*

Optimus est fimus, qui cadit de calceis domini in agrum. *Nints jobb ganéj annál, melyet a' gazda (az Ur) maga lábán viß a' szántó földre.*

Optimus interpres verborum quisque suorum. *Maga favát minden legjobban meg-érti, és magyarázhattya.*

Optimus orandi magister necessitas.

Meg-tanít a' szükség az imádságra.

Optimus rerum Magister est usus. *Meg-tanít a' piátz minden vásárlásra.*

Optimus vir scipio virtus. *Leg jobb út-társ a' virtus. (Magád jól viselvén mindenütt jól élvén minden helyt által mehetsz.)*

Opus ad opus. *Soha a' dolognak nem éri ember végét.*

Opus commendat (laudat) artificem. *A' munka dicséri-meg Mesterét.*

Oracula loqui. *Ravaszra nem hazudni igazat mondani.*

Oraculum arietinum (Catonis.) *Olly igaz mint ha az Isten mondotta volna.*

Ora & labora. *Imádság munkával mindenkor dologgal egybe kösterve legyen.*

Oran-

Orandū est, ut sit mens sana in corpore sano. *Egéséges testért, és okos elméjért méltó jól könyörögni. Juven.*

Oratio est clavis cœli. *Alázatos szível 's buzga könyörgéssel az eget meg nyithatod.*

Oratio est index animi. *Minémű a' sava, ollyan ő maga is.*

Orationi vita non dissentiat. *Tudomány élettel, mint tűz melegséggel szépen-meg egyeződgyék.*

Oratio pharmacum optimum. *Leg jobb orvosság az imádság.*

Oratio sine malis est avis sine alis. *Kezést és nagy inség hol nintsen 's a' szükség ott nints fíves imádság.*

Oratio vitæ speculum. *Szaváról esmér-tetik-meg az ember.*

Oratorem rusticū ne contemperis. *Ne kérjed ki mondra; de mi képp mondotta: (Nem tsakezűst rálbóli; de még a' tarsólyból fednek vajás pogácsát. Diodor.*

Orba tripide pejor. *Kegyetlen mint a' farkas.*

Ordo est anima rerum. *Hol jó rend tartatik*

satik, ott sok jó adatik, és mindenütt áll-
itt helyre.

Os alicui sublinire. Valakinek száján
mézes madzagot vonni-el, (Meg-tsalni.

Oscē loquitur. Osmány (motskossan)
beszél.

Oscitante uno oscitat alter. (Nősz eb-
utár (kurta) komendor.)

Oscitatio in enixu lætalis est. Siető de-
logban árt a kisédelem.

Osculana pugna. Vers vissen ve-
reslent.

Os est impostor. Lator a' torok. Nemo
kell a' (sájnak) toroknak hinni.

Os impudens. Botkosor bír az orvájár

Os infrene. Lator nyelvű.

Otia dant vitia. Otium est pulvinar fac-
thanæ. Henyelés gyökere gonoszság ve-
leje's az ördögnek párnája.

Otium est fomes omnis mali
idem.

Otia non dicescunt. Kezed kebeledben
tartván's a' s'bedben, így meg-nem gaz-
dagosbatsz.

Otia

Otia si tollas periēre cupidines {artus}
ignes}

Hol szorgos a' munka; nintsen ottan lak-
ta, amaz venus Asszonynak Ovid.

Otia venus amat. Azt szereti venus a'
melly ékielem hus tsak benyélezt (Szereti)
keresi.

Otium secundas fortunas perdit. Hidd-
el magad, ha veszni akarsz.

Ovem in fronte; vulpem in corde ge-
rit. Jámbornak téteti magad; de ravasz.

Ovem lupo comittere. Ebre bizni a'
hájat (Farkasra a' jubor.)

Ovem lupus prius ducat uxorem. E-
lébb meg bekéllik az eb a' maszkával.

Aristop.

Ovis aureo vellere. Gazdag; de bolond.

Ovi; cultrum reperit. Meg-salálta'sák
föltér.

Ovium nullus usus; si pastor absit
Nem jó a' ház gazda nélkül.

Ovo prognatus eodem. Egy bordában
szült. Horatius.

P.

Pacem habe cum hominibus, bellum
cum

R 6

cum vitulis. *Attyád fiat bereisd; de vét-
kedet gyálöld.*

Pallio tunica proprior. *Közelebb az ing
a' tushánál.* Plaut.

Palpum alicui obtrudere, dare aliquid
auribus alicujus, centones alicui far-
cire, oleum ore ferre, palpo aliquem
percutere, omnia assentiri, auribus
alicujus infervire, aures alicujus te-
nere blanditiis colligere, loqui assen-
tatoriè. *Hizelkedni.* Cicero.

Polynodiam canere. *Viszka mondani.*

Panditur ad nullas janua nigra preces.

Nintsen pokolból semmi szabadulás. Prop

Panem ne frangito. *Ne szegd-meg a' ba-
rátságot.* Sym. Pythag.

Panicus terror, (casus.) *Hirtelen va-
ló meg-remülés, (esset.)*

Panis lapidosus. *Panaszós (nyomorúlt)
kenyér (kedvetlen adott ajándék.)* Sen.

Papulas alienas observans, ipse ulceri-
bus oblitus. *Leg könnyebb embernek
másfokat itélni; de a' maga vétkeit nehe-
zen meg-ismerni.*

Papyri fructus non postulat magnam
spicam.

spicam. *Babot sem levéert főzik.*

Parcere subjectis scit nobilis ira leonis.

*A' le-borútiaknak kedvezni tud az o-
roszlány.* Franc. Hist. Ant.

Parcius ista viris. *Lassabban barátcsm.*

Pardi mortem simulat. *(Vagyon mod-
gya benne mint Antalnak az eb úrésben.)*

Pardus maculas non deponit. *A' par-
dutz ó szőrit, sem róka a' bűrét, hidd-
meg nem változtatják.*

Parentem laudant infelices filii. *A' fiak
attyókat jók 's roszbak azokat sokták ma-
gasztalnia.*

Paries dealbatus. *Mást mond, 's mást
gondol.*

Par est fortuna (præmium) labori. *Mi-
némű a' munka, olyan a' jutalma.*

Parietes amicitiae custodes. *Jobb tává-
ról szeretni egy mást.*

Par pari referre. *A' költsön helyében köl-
tsőt adni.*

Partem habere melius, quam toto pri-
vari. *Jobb valami mint semmi.*

Parthi quò plus bibunt, eò plus siciunt.
Nints oly rakott széna szekér, kire még egy

villa széna nem fér.

Partiuntur montes, nascetur ridiculus
mus. *Híres eperre nem kell kőszárral mē-*
ni. Horat.

Parva necat morsu spatiosum vipera tau-
rum. *Kitsiny a' bors, de erős és gyors.*
Ovidius.

Parva scintilla contempta (neglecta)
magnum excitat incendium. *Sok-*
szor kis szikrából meg-vertett tóplóból nagy
tűz's égés támadhat. Curt.

Parvo constat fames magno fastidium.
Az éhség csak kevés; de a' tömör feles-
költséggel szokott járni.

Parvum parva decet. *Kitsiny legényt ki-*
tsiny palos illet.

Parvum servabis donec majora parabis;
A' fülért betsüllöd, gyakran fél-retegyed,
így gyűjtesz aranyokat.

Parvus semper tuus pullus. *Nem a'z,*
hanem rőrd-kí fogadat fekdőgy a' bősöbő.

Pasce canes, catulosq; luporum, qui te
dillanient. *Tarts ebet, ha veszned kell.*
Theocr.

Pascitur in vivus livor, post fata quiescit.
Tunc

Tunc suus ex merito quemq; tu-
etur honor. *Halál után szűnnek meg a'*
gyűlölség.

Passibus ambiguis fortuna volubilis er-
rat. *Jó's gonosz szerentesz bogzember*
meg-ejtse, fel-emel's tasít porban. Ovi.
Pastillos rufidus olet: Gorgonius hircū.
Ebben ilyen, abban am olyan gáns va-
gyon. (Néha madarat foghatnának véle
néha pedig ördög az éha.) Horat.

Patere legem quam ipse tulisti. *A' ki*
mit végez, azt meg is tartsa.
Pachmus adhuc superest, & sua bella pi-
is. *Az Isten mindenütt gondot visel az*
övére.

Patientia. *Barát tánt.*
Patientia est remedium cuius dolori
A' békeséges tűrés minden betegségnek
meg-gyógyít.

Patientia rara virtus. *Nem minden kert-*
ben terem a' patientia.

Patientia saepius laesa fit furor. *Az eb-ís*
bánya az orrát.

Patientia vincit omnia. *Mindent meg-*
győz a' békeséges tűrés.

Patrem

Patrem sequitur sua proles. *Minémű a' ióke ollyan a' bora-ió.*

Patria dat vitam, raro largitur honores,

Hos melius multo terra aliena dabit.

Sohól sints kevesebb betsi a' pénznek, mint a' hól verik.

Patria est ubicunque bene est. *Embernek házája hol jól vagy on dolgo.*

Patria est ubicunque vir fortisigerit pedem. *Vitéz, nemzetsége, ott ismeretsege, a' hol földgyát találja.* Curt.

Patriæ fumus igne alieno luculentior. *(A' hol a' nyúl fel nevelkedik ott seres inkább lakni.)* Lucian.

Patris est filius. *Apja fia.*

Patris mali nunquam bonus filius. *Ebnek eb a' fia.*

Patrocolo sordidior, *Békánál-is fősvényebb.* (lant.)

Pauci in alieno negotio bona fide vigila. *A' Kristus koporsóját sem őrizték bijában.*

Pauci sunt, qui longam vitam non amment. *Leg inkább élteért, és megmaradásáért emberek aggik lelkeben.*

Pa-

Pauperem nec centum viri spoliare possunt. *A' hól semmi nintsen isten sem vehet onnet.*

Pauperes a dispendio tuti. *Kinek semmije nints a' semmit nem kölhet.*

Pauper est cui sua non sufficiunt. *Tsak nyomorúlt a' kit fősvénység megvakít, sorsával nem elégszik.*

Pauperi nullus cognatus. *Mord a' sükölködő majd nem-is ilendő, ismerjen rokonságot.*

Pauperi pax in obseffa via. *Mindenütt bátorságos a' szegény.*

Pauper pauperiem per totum sustinet orbem. *Mindenütt szegény a' ki szegény.*

Pauper; sed ingeniosus. *Szegény de okos.*

Paupertas hominē multa experiri jubet. *Kapás nyesirtóvánt, madarás lépet hánt, élesthessé éhséget.*

Paupertas inimica bonis. *A' bianos érték nem lesz teli mérték, torok jó hírt meg-motksol.*

Paupertas non est habitus permanens. *A' szegényből-is gazdag lehet.*

Paupertas sapientiam sortita est (excitat ar-

tat artes, ingeniosa est.) *A' szegény-
ség találta-meg a' böltségséget. A' ke-
nyér szűksége 's a' torok mélytsége, min-
dent fel-rúdforgatni. Zenod.*

Pauper ubique jacet. Mindenütt el-
vettetett a szegény. Ovid.

Paxillo suspendere. *A' szegre függesztini
(kevéfye betsülni.)*

Pax optima rerum. *Mi lehet kedvesebb
's gyönyörűsegebb a' kívánt békeségnél.*

Pectora nostra duas non admittentia cu-
ras. *Kétféle (Beretes) munka egy si-
ben nem férhet. Juvenal.*

Peculium re, non verbis augetur. *A'
szomszú embernek bárat gégejének, mi-
bafsznál üres korsó. Cels.*

Pecuniae obediunt omnia. *A' ki a' ná-
között ül szinte olly sipot tsinál a' min-
mát akar. Ecles.*

Pecunia absque peculio fragilis. *Sem-
mi a' pénz örökség nélkül.*

Pecuniam in loco negligere interdum
maximum est lucrum. *A' jó garas
lehet ki aranyat nyerhet.*

Pecuniam sublatis animi sequuntur. *A'
pénz*

pénz rít kevélység sokra kövernien.
Pecunia nervus belli. *Pénzel viseltetnek
a' nagy badi dolgok. (Fß, fegyver, és
érték, ez a' három fessék mindent ki á-
brázolhat.*

Pecunia praesens medicamen est, praesentaneum. *Nints jobb vásarlanimint
kéß pénzen.*

Pecuniosus damnari non potest. *Nints
véike a' pénzes embernek.*

Pede tuo te metire. *Tsak addig nyúlóz-
zál még a' lépél ér.*

Pedum visa est via. *Meg-is jöttem on-
nan a' hova te még (igyekezel)*

Pegaso velocior. *Olly sebes mint a' szél-
(Gyors mint a' madár.)*

Pelasgi ad Trojam venire tentantes. *A'
ki nem próbál nem nyér. (Próbával jó
a' szerentsé.*

Pelle sub agnina latitat, mens saepe lu-
pina. *Gyakorta júbörben bujik farkas
ebben 's úgy ragadgja-el juhót.*

Pennas addere alicui. *Valakit fel-biz-
tatni.*

Pennas alicui incidere. *(Valakinek bá-
rát le-törni.)* Pen-

Pennas nido majores extendit. *Félsken
kivül tollaskodik. (Értéke felett való
pompára (betsúletre) vágy. Hor.*

Pennis dubiis volat victoria. *Hadakat
meg-verésért 's népek büntetésért, Isten
maga forgattya.*

Penuam aetate deteris. *Nyárban szag-
garod a' réli subát.*

Pepl'o dignus. *Meg-érdemli, hogy posz-
toba varják a' fejét.*

Peponem loco cordis habet. *Nem sok
sívó nagyon.*

Per angusta ad augusta. *Szenvedéssel
adgyák, másképp nem is nyujtyák a' be-
rűlet laurulsat.*

Percontari à cœlo ad Terram. *Tövéből
begyire menni.*

Percutitur Leo, ut sapiat catulus: Ebet
a'ért verik, gyakorta meg-ütik, hogy ta-
nallyon a' kőlök. (Nagy Urak esete, job-
bágyok intése.)

Perditur exiguu quæsitum tempore
longo. *Vel.*

Perditur in puncto, quod non reparatur
in anno. *Egy nap annyit veszít, kit
helyre*

helyre nem tehet sok esztendőnek száma.
Per eandem lineam ferram reciprocare.
Egy bakot nyuzni.

Perendinum ventum prædicit. *Jövén-
dől; de bizonytalan.*

Perfer & ob dura, dolor hic tibi proderit
olim.

*Szöepe tulit lassis succus amarus o-
pem. Szenvedgy, 's jövendőben hasznát
fogod venni. Ovid.*

Perfer per patiēda, parit patiētia palmā
A' ki tud szenvedni, Pálma-ágot szo-
kott nyerni faradságáért.

Perfice iter pedibus sonipes dum festus
anhelat. *Hogyha tovább menni akar-
sz mint viheti lovad után, gyakorta szálly.*

Perfidia consultori pessima. *A' rugoló
sokszor tulajdon mesterét agyon sújtya.*

Perfrictæ frontis. *Orzátlan (semeslő)
ember. Plin.*

Periculosa est potentium offensa. *Vesze-
delmes dolog a' nagy Urakat baragra ger-
jeszténi. Quint.*

Periculosum est præ grave imperium.
*Gyakran a' méltóság, hatalma utaság a'
tőre-*

térenis táncorog. Curt.

Perijt illi pudor velut molosso. *Nincs or-
szája mint az ebnek.*

Periodus imperij fatalis. *Minden ország
birodalmának határt vetett az Isten.*

Perit panis quod peregrinum canem alis.
Tarts ebet ha vesned kell.

Per pisces & aves, multi periére Schola-
res. *Sok Deákok veszték és vízben me-
rültek halak 's madarak miatt.*

Per quod quis peccat per idem punitur
& idem. *Ki követ vet égve, 's le-estik se-
jére, nem jajgatbassya sebéj.*

Per risum multum poteris cognoscere,
stultum. *Embert nevetésén, 's habata
szerzésén esmérheted bolondnak.*

Per rufam barbam poteris cognoscere
nequam. *Veres szakállában, és az ily
hajában riskán szokott jó válni.*

Perseverantia coronat. *Mibež kezdés
pedig, abban te légy főtig, elmédben ál-
hatatos.*

Personam mavult quàm faciem. *Nem
mind leány az a' ki pártában jár.*

Persona publica privatam depone. *Or-
szág*

szág pusztulása 's várasok romlása 'van
sokszor rosz biráktól.

Personam habet non faciem. *Férbez me-
nő Leánynak, drága ruhájának több be-
krinye számánál.*

Personata sanctimonia duplex nequitia.
*A' szűnes kegyeség, kép mutató bentség
jár kettős latorfaggal.*

Perturbas feram. *A' ki varjat akar lö-
ni nem pengeti kézjárt.*

Pertusum dolium. *Semmi szó meg nem
maradhat nála.*

Per varios casus per tot discrimina rerū.
Tendimus in Coelum sedes ubi fa-
cta quietas ostendunt. *Ki menyégben
menni akar 's idvezülni sokat kell szen-
vednie,*

Per varios casus artem experientia fecit.
A' gyakorlás hozza Mestersegét nyújtja.

Per vim facta non sunt rata. *Nem terfisk
Istennek az erősből való esküvés.*

Pessima filiolum genitrix deposcit hone-
stam. *Még a rosz Anya-is, akar melly
szajha-is jámbor magzatot kíván (sevet.)*

Pessimus quisq; asperrimè rectiorem pa-
titur

titur. *Nebezen senvedi, roß ember's
visele, a' senyerék Skélszár. Salust.
Pestiferis furis ardet. Ordöggel bellett.
Phaëconteum & calidum ingenium.*

Gondolatlan tüzös elme.

Phidias pacem amat. *A' törvény és Deák
tudomány békeséget szer.*

Philades fit Procrustes si aurem reposcis.
*Költőn jó akarót, viszá kérés karót hoz.
Sokszor a' nyakadra.*

Philantos. *Mint a' tornában eset fereg.*

Philippi gallus *Ugyan nem tud már ő e-
gyébbel kérkedni.*

Phoenicea commutatio. *Eben gubás
iserélt.*

Phoenicis in morem reviviscere. *Vén-
ségben ismét meg-újolni.*

Phoenicum pacta. *Székelő fogadás.*

Phryx plagis emendatur. *A' Diófának
veréssel veszik hasznát.*

Pica cum Lusciniā certat. *Bolond akarja
az okost tanítani.*

Piceæ ritu perditus. *Pereputyóttól oda va-
gyon.*

--- Pictoribus atque Poëtis.

Quod

Quodlibet audiendi semper fuit æqua
potestas. *Minden szabad néki. Hor.
Pietas ad omnia utilis. Jámbofság ékesít
szemérem tisztesít magad jó viselettel.
(Mindenre hasznos az Isteni félelem.)*

--- Pignora chara nepotes. *Fiaknak
fiai's leányoknak leányi leg kedvesebbek
léknek. Ovid.*

Pileum donat. ut pallium recipiat. *Si-
pot ajándékoz hogy érte lovat nyerjen (kel-
basszal hajgál a' salonnára.*

Pilos habet serviles in animo. *Semmi esz
és okosság nintsen benne. (Igen paraszt.)*

Pilum boni viri non habet. *Egy jó haj-
szál nintsen benne.*

Pingere aliquem suis coloribus. *Vala-
kinek minden természetét (sokását) elő-
számlálni.*

Pingvi minervā. *Gorombái. Columel.*

Pingvis venter non gignit sensum tenu-
em. *Fogas ebnek való a' esont rágas. A'
kövér's vastag has éles elmét nem szül.
Hieron.*

Pipere abundans ollerib' illud admiscet.
Könnnyű a' gazdagot meg-ismerni.

S

Pira

Pira desiderans, pirum non ulmum accedas. *A' ki kóp-iróságot akar tanúlni, nem mégyen az a' kovátsboz.*

Pisander. Félekény.

Piscator ictus sapit: Mus picē gustavit: Vulpes semel in laqueum: Terretur nimio pæne stridore columba, ungibus accipiter saucia facta tuis: Non procul à stabulis audet discedere, si qua excussa est avidi dentibus agna, lupi: Vitare oculum phæton si viveret. & quos optavit stultē tangere nollet equos (Ovid.) tranquillās etiā paufragus horret aquas. Qui semel est lesus fallaci piscis ab hamo, omnibus una cibus æra subesse putat, (Ovid.) Navis scopulum deprecatur. *A' kinek a' kása meg-égeti száját még a' tarlóját is fujja.*

Piscem natatē docēs. *Nefélts ördögét tában balától. (Ne tanús ágyadat ágyba szólni.)* Diogen.

Pisces magni minutos comedunt. *A' gazdagok el-nyelik a' szegényeket. (Oróslán vadakkal, Törshal balatékakkal róluk-meg a' gyomrokat.)*

Pisces

Pisces qui extra nasam sunt, volunt intrare, qui intus volunt exire. *A'*

kalitkában való madarak örömeit ki, és kán valóok örömeit be-mennének.

Pisci dixeris. *Annji mint a' fikeknek mondanád.*

Piscis nequam est, nisi recens. *A' vendégtsak harmadnapig tart. (Harmadnapig vendégnek izoki legyen neve.)*

Plautus.

Piscis primum à capite foetet. *A' ból a' fő meg vész a' tagok is meg-vesznek ott.*

Pistillo calvior. *Olly kopás mint a' tók (szegény.)*

Pistillum circum volvit. *Egy bakot nyuz.*
Pix dum palpatur palpando manu maculatur. *Ki a' szurkot fogja kezét meg-motskallja.*

Placatur donis Jupiter ipse datis. *Kendő meg tsak tenyerét meg-látod el-nyered.*

Placeant homini, quicquid placet Deo. *Alci Istennek tetszik, avagy jónak látszik, azon ne rugóldogyal.*

Planta saepius transposita non coalæscit. *Nem mohosodik a' kő-meg mellyet gyar-*

S 2

gyar

kran mozgatnak.

Plaustrum centum trabes. *Sok darab fa kivántatik egy szekér tsinálásához.*

Plenus venter non studet libenter; (venter multo minus.) *Nem jó teli hasfal's nebézből gyomorral a' lezke tanulása*
 Floret picea, quod cedrus recidit *No bizony magokra - is várják azért a' másikon esik.*

Plumbea ira. *Sokáig tartó harag.*

Plumbeo gladio aliquem jugulare. *Igen gyenge fundamentumon kárhoztatni valakit. Lágyon fogdosni.*

Pluma levior gratia. *Hogy ha teß kívül jól, még-érte meg jól érdemessen nem fizet.*

Plumas video, avem non video (de verborum leonibus.) *Meg-bígyed nem szóval, tehetség próbával kimenetét mutatja.*

Plumis alienis vestitus, ut cornicula Æsopi. *Más jószágával kevelkedik.*

Plura non promiferis, quam præstare queas. *Semmit tehetséged felelt te ne égérj.*

Plus

Plures adorant solem orientem, quam occidentem. *Napot nem le-mentén's hanem ő fel költén dicsérik énekelve. Ifj'u Ur, új isma önál sokkal kedvesebb*
 Plutarchus.

Plures gula, quam gladius perimit. *Tobzódás, 's rétség's rút telhetetlenség többeket vest fegyvernél.*

Pluribus intentus minor est ad singula sensus. *A' ki egy időben sokat akar végbe vinni, bijában dolgoz.*

Plurima narrabat figmenta simillima veris. *Messsönnen jönnek szabad hazudni.*

Plurima qui aggreditur, nihil apte perficit unquam. *A' ki egyberré sok dolgot kezd egyet sem víszen jól végben.*

Pluris est testis unus oculatus, quam auritidi decem. *Nagyobb a' látás a' hallásnál.* Plautus.

Plurimum calculus vincit. *Sok jámbor bava, isten szava.*

Plus oportet servum scire, quam loqui. *Szolga sokat halljon tudjon, de keveset szoljon.* Plautus.

S 3

Plus

Plus potest, qui plus valet. *Erdélyben az erős csak a' sákba rázza.*

Plus potest una A te, quam centum Litæ. *Többet hat egy fondor, hogy nem mint sok jámbor.*

Plus scire satius est, quam loqui. *Jobb sokat tudni, mint sokat szólni.*

Plus stricto mendax offendit lingua mucrone. *A nyelv gonosz fegyver, megöl's bűzbe kever szabadságban ből uszhat.*

Plus valet humanis viribus ira DEI. *Az isten haragját, fel-gyúlt büszkölését ember le-nem nyombattya. Ovid.*

Plus vigila semper, nec somno deditus esto. *Nem méltó az élni, a' ki csak be-nyélni sokott mint a' méh here.*

Pluvia minutula imbrem parit. *Kicsiny szikrából nagy tűz sokott terjedni.*

Pœna unius est multorum metus. *Egynek büntetése soknak rettentése.*

Pœnituit multos vanæ sterilisque cathedræ. *Oskolában senki örömeit szolgálni nem akar rossz jutalmért. Juven.*

Policitis dives quilibet esse potest. *A' bojszu jutalom, és a' pusztá malom, nem*

nem haji basznót ersénynek. Ovidius.

Polypi caput. *Tsiga biga dolga. Plut.*

Pomum Eridis in medium projicere. *Veszekedésre alkalmatoságot adni.*

Pone gulæ metas, ut sit tibi longior ætas. *Vess zablár torkodnak, hogy szék-mát napidnak életedben tárhassad.*

Ponere supercillium. *Atább hagyni.*

Pone seram cohibe; sed quis custodiet ipsos Custodes. - - - *Rész boros kal-tár az, a' ki szomjat meg-hal. Juven.*

Porrige, si possis panem, hinc absonia pugnòs. *Haragosnak kétféle része, meg-és verik, enni sem adnak.*

Portat eqvus, alit Rex. *Mint lehetne jobban dolgom.*

Portat homo leviter quod portat quisque libenter. *A mit jó kedvel térsz, az ne-bézen nem és.*

Portentum Cyclopicum. *Kégyetlen se-ne ember.*

Possé vinci pulchrum est, ubi victoria est damnosa. *A' bojszút haraggal vagy üstök vonyással nem jó gyakran követni.*

Post acerba prudentior. *A' bolond ma-gán tanúl.*

Post cineres gloria sera venit. *Késő a boltrat ditsérni.*

Posteriores cogitationes (curæ) meliores. *Mikor az Urak a tanátsból felkelnek, mindenkor okosbak.*

Posterius consilium nulli unquam defuit. *Ha rosszúl és dolog, kiki nyelvén forog, nem így kellet vólt lenni.*

Posteriores prioribus potiores. *Még az ebnek sem jó az első fia.*

Post festum venisti. *El-ejtetted a kétf Diogen.*

Post homines natos. (Post hominum memoriam.) *Világ kezdetitől fogva.*

Postico discedere *A kapu fától venni butsút.*

Post inceptam pugnam ordinas aciem. *Hogyha meg-vér eső, tudgyad, hogy már késő kőpönyegot rád vened.*

Post mala prudentior. *Vesző testi a' gyermekeket jámborrá:*

Post nubila iubila (Phœbus.) *A rút idő után, szép verőfény postán nagy vigaságat táplál.*

Post rem devoratum ratio. *Akkor kémél-li mi-*

ti mikor már el-fogyott. Előbb el-költőd az után vető számot.)

Post tres sæpe dies vilescit piscis & hospes. *Harmad-napi vendégnek ajtó megest helye.*

Post verba verbera. *Egy nyakon ütésből vagy arizul verésből történi üstök vonása.*

Postulas me Arcadium *A' ki keveset el nem véssen, sokat sem adnak annak.*

Potentes potenter tormenta patiuntur. *A' hatalmasok keményen meg-bántottatnak. Sap. 6. 8. 7.*

Potentum offensæ vitandæ. *Nem jó bossúságra Urakat s haragra senkinek ingerleni. Homer.*

Potest ex casa vir magnus exire. *Alaszi ony kunyhóból, s sással fódott házból fő s nagy ember származhat.*

Potior pars concludit. *Sok jámbor sava Isten szava.*

Practica est multiplex, qui nescit est simplex. *A' praktika kettős, ki nem érti egyszerű.*

Præcipes Regum casus fortuna rotat. *Királyi korona, Ország birodalma, szál olykor nád hajlékvá. S s Præci-*

Præcipitis consilii comes error & patientia. *Hirtelenség meg-árt, sietség hozbat kárt akar mi dologban-ia.* Lud. Viv.

Præcipito mihi, me postquam satiaveris esca. *Annak parancsolj, a' kinek enni adst.* (A' ki ebet akar tartani kerpája legyen.)

Præclara ingenia gloriâ invitantur. *Betszlet tsillaga, Nemes vért világas indit és sarkal nagyra.*

Præcotia ingenia citò deficient, (rarò ad maturitatem perveniunt. *Hamar okoskodó, és hamar tanuló gyermek idején meg-hal.*

Præficarum more. *Nyereség kedvéért somorkodik.* (Tudja Pál mit kassál.)

Præjudicium omne judicium tollit. *A' ki vala melly dolog felől ez előtt bizonyos (valami) értelmet concipiait arról illetet nem tehet igazán (helyessen.)* Lips.

Prælio victus, non bello. *Egyhartz nem győzedelem.*

Præsens peregrinatur. *Másutt nyargal az ő elméje.*

Præsentem mulge, quid fugientem inseque.

queris. (Præsentibus consule.) *Jobb ma egy veréb mint holnap egy tuzok.*

Theocr,

Præsepe claudis amissò pecore. *Késő lakatolnod, istáladat zárnod mikor oda a, szöke.*

Præstat benè mori, quam turpiter vivere. *Jobb egyseer meg-halni, mint semmi rútul élni.* Livius.

Præstat canem irritare quam anum. *Jobb az ebbel meg-haragudni, hogy nem miné aszsony embernek a haragosával.*

Præstat in corvos, quam adulatores incidere. *A' rút bizetkedés, hazug insetkedés árt embernek mindenben.*

Præstat injuriam ferre, quam inferre. *Ha kinek ártbatnál, és kárban hozbatnál, tudgy annak meg-engedni.*

Præstat invidiosū esse quam miserabilem. *Jobb irógykedgyék szeremséd, mint bánnyák.*

Præstat possidere quam persequi. *Nem ad 'sido arra, ha mutat el-múltra, jelen valóit árúllja.*

Præstat sapè dies, annus quod ferre recusat.

cufat. Szerentséje ember elő mente,
nagyobb mint estendőben.

Præstat uni malo obnoxium esse, quam
duobus. Jobb egy karr ki tűrni, és az-
tól meg-válni, mint nem az egéss (fej-
től) nyaktól.

- - Præsumitur bonus, de bono ge-
nere natus. Vel Præsumitur castus,
de casto genere natus. Hogy ha leány
társúl veszed az annyaról tellyed az or-
költsét.

Præterita magis reprehendi possunt,
quam corrigi. Könnyebb meg-feddeni
mint építégre hozni, a már meg-eset szü-
zet. Livius.

Præter sybillam nemo leget (intelliget.)
Prophetának kell annak lenni a' ki az
meg-olvashattya (értheti.)

- - Præter virtutem, nihil immorta-
le tenemus, Mens manet & virtus,
cætera mortis erunt. Nincs semmi ál-
landó, csak az elme java, 'S vitézség-
gel talált jó birnek folyamja.

Prævia lucidior multo candela sequen-
te. Jobb egy lámpás elő, hogy sem ke-
tő bástól, Pre-

Præces armatæ. Preces Magnatum im-
peria (svasio cum necessitate viq; con-
iuncta, quam Cicero. *Neutroque* *utrumque*
vocat ad A. H. I. 9. Az Urak ké-
rése parantsolat.

Præcibus emptum, carum. A' mihez
kéréssel jut az sok könyörgéssel, az esik leg-
édesben.

Prima felicitatis pars sapere. Első bol-
dogság a' jó ész.

Primo die nemo Magister. Vargaságos
sem lehet egy nap meg-tanulni.

Primoribus labiis degustasse. Csak alig
illetni (kóstolni) (próbálni) meg.

Primum apes abigendæ. Azé a' vár kié
a' mező.

Primus error, vel adagio Græco mere-
tur veniam. Az első vétek még a' Gó-
rógók szava szerint is bocsánatot érdemel.

Primus veniens primus molet. (Prior
tempore potior jure. A' ki előbb jár
előbb örül.

Principibus placuisse viris, non ultima
laus est. Igen nagy dicséret, ki helyes-
sen terfshet a' nagy jó embereknek. Hor.

Principiis obsta, sero medicina
paratur,

Cum mala per longas invaluere moras.

*Késad addig fujjad, míg meg-nem ég
szájad, izetlen ki ne köpjed.* Ovid,

Principium fervet, medium tepet, ul-
tima frigent. *Tízessen kezdé-el de bi-
degen végzi.*

Prius antidotum, quam venenum ad-
hibes. *Még senki sem vadoz sem ellened
nem áll 's már magad mentégeted.*

Prius aqua cum flamma redibit in gra-
tiam. Prius ovem lupus ducat u-
xorem. Prius testudo leporem ante
verterit. *Nehezen alkuszik meg a bá-
rány a farkassal.* Diogen.

Prius panis pinfendus est, quam de pro-
ra dicendum. *El-mulik ám a kétszer
való sütés, csak a listén-is.*

Prius testudo leporem præverterit. So-
ha nem volt nem-is leszen, varga kés-
nek bűvelje.

Probae materiae probus etiam est adhi-
bendus artifex. *Nem tsigánynak va-
ló a bársenyoshintó-keréki vasasása.*

Proba

Proba merx facile emptorem (invenit,) re-
perit. *Vásár nélkül-is el-kell a jó
árú.* Plautus.

Probitas laudatur & alget. *Jám-
bor sok ditséri; de kevés segíti.* Juven:

Pro crastinatio in rebus agendis odiosa
est. *Induláskéféssel, ma, 's holnap me-
néssel, bűt áraszt az elmének.*

Procul a Jove, procul a fulmine. *Nem
jó nagy Urakkal, tserefnjét marokkal;
soha enni egy talból. (Kinek nintsen tíf-
te nintsen veszedelme.)*

Procul Buda claudio. *Messze Buda sán-
ta embernek (ebnek.)*

Prodigus est natus, de parco patre crea-
tus. *A' fősvénynek fia rekozló gyakorlat.*

Proditio mala, Proditionem laudo.

Proditorem non laudo. *Hiván kereset
az árulkedás.*

Profectui nihil magis nocet, quam pro-
fectus opinio. *Semmi tanulásnak job-
ban nem ártanak mint bőlteség képzés.*

Profectum faciunt raram, quos debita
Atingunt. *Bár mint erőlködzgen, adós
's mindent tegyen; de nehezen még elöl.*
Pro-

Profectus ad apaturia rediit Majo. *Megjött Antal Budáról Zöld ágat hozott orrában.*

Projicit ampulas & fescui pedalia verba. *Igen hátkódo szavaival (hánnya vetimágtát.)*

Pro lege & grege. *Tízta tudományért, és a' hív jóbágyért, méltán bálhat a' Király.*

Promeritis male tractarunt Agamemnona Graji. (Agamemnon enim tot exantlatis in expugnanda Troja laboribus domum rediens interfectus est.) *Háladatlan világ, jó tétedért-is vág gerjeszt ellened társas.*

Prometheus sis non Epimetheus. *Nem az eset után mert már késő oston; de előtte légy okos.*

Promissis dives quilibet esse potest. *Ember fogad fogadást, ag eb ki meg-állyai.*

Promus magis quam conduo. *El tud-gya költeni, de nem tud szerezni.*

Prona est ad malum suspicio. *Hamar (könnyen) el-hísi ember a' rosszbat.*

Pro opibus struimus moenia. *Ertékünk (sebet)*

(tehetségünk) serint tselekszünk.
Pro perca scorpionum. *Mézes madzag helyet kígyót találni.*

Propria laus sordet. *Rút dolog embernek ő maga nevének nyelvel emelni zárlót.*

Proprij nominis obliviscitur. *Oly félén dekeny mint a' bólt.*

Propter invidiam vela opulentiam. *Hogy rút irégyiséget, ne lely's kánya se-met, tiskollyad serentsédet.*

Pro repente tanquam procella. *Hirtelen mint a' zapor eső.*

Pro stipe labor. *Munkára sokiak a' fizetést adni.*

Proteo mutabilior. *Tzigány nál-is áthatatlanabb.*

Protervia ignominiam praecedit. *A' maga el-hitség eszielen kevélység, térti séggyen vallásra.*

Pro thesauro carbonem seu cineres (scilicet invenire.) *Mézes madzag helyet scorpionot találni.*

Protinus ad censum, de moribus ultima fiet Quaestio. *Ember gazdagságért hamar*

mar jámborságot későn (ritkán) szokták megkérni. Juven.

Protinus apparet, quæ fructum planta datura est. Idején meg terítik a kiből mi lesz.

Proxima rebus opinio. A' kása oly izű a' bag tsak oly bűzű, a' mint ember képezi. (Nagy dolog a' képzelés.)

Proximus Ecclesiæ semper vult ultimus esse. A' Templomnál lakó utolsónak ballagó mindenkor Szentegyházban.

Proximus egomet mihi. Közelebb az ing a' tsuhánál.

Publica fama non semper vana. Nem esik a' forgács soha vágás nélkül.

Pudor in oculis. Szemekben lakik a' szérem. (A' pirul a' ki vétett.)

Pudor inutilis viro egenti. Szemérmes Koldusnak üres a' táskája.

Pugiunculam amissâ urbe recipis. Akkor keresz puskát mikor elrepült a' varjú.

Puerilis prudentia præmaturæ mortis signum. Az okos gyermekek nem sokáig élnek Plin.

Pugna Bupalia. Régalmazó irás.

Pul-

Pulcherrimum est præstare omnia nihil exigenti. Szép virtus ott adni, a' hol senki nem kér.

Pulchra est apud pueros simia. Szép a' zoknál a' kik azt nem értik.

Pulchra est concordia cordis & oris. Szép dolog mikor szív és szó egyet értenek.

Pulchrè fallit vâperem. Néki is ravasz (eb) bájjal kények-meg az ál felét

Pulchritudo quâvis epistola efficacior. A' szépség vajki báharó.

Pulchrorum etiam autumnus pulcher est. A' jó ősztől is a' jó vén ember.

Pulchrum ornatum turpes mores cœno pejus collinunt. Nem illik dísznó orrban az arany peret. (Embertt erköltséről, nem szép kentséseről ismerjed jónak lenni.)

Pulmonis pedibus venit. Oly lassan kullog mintha eprez szedne. (Jó vélna balálnak.)

Pulmonis vitam agit. Mint egy tüdő úgy él.

Pullanti aperitur, petenti dabitur. Ki sarkallja ürás, inkább veszi hasznát.

Pulvil.

Pulvillum consulam. *Meg-fogom álmodni.*

Pumilio non est magnus licet in monte constitueris. *A' törpe mindenütt csak törpe.*

Punctum est quod vivimus, & adhuc puncto minus. *Az ember élete's e' világon léte, csak árnyékhoz hasonló.*

Punicis malis omnibus inest aliquid putre. *Öly szép ember nintsen, hogy reá gánts ne férjen.*

Purpura ad purpuram est dijudicanda.

Egy dolgot máshoz képest kell meg-ítélni.

Pyrichen oculis præferens. *Ugyan ki néz seméből a' bad.*

Python formosus. *Ha ez szép a' légy-is macár.*

Quæ bello est habilis. Veneri quoque convenit ætas. *Ki fogyvert viselkedéseletet vehet a' bátran ő magának.*

Quæ consecravit sapientia perire non possunt. *A' tudomány nem vesztet el.*

Quæ culpæ soles, ea tu nè feceris ipse.

Turpe est doctori, cum culpa redarguit

arguit ipsum. *A' mit másban karpálts és gyakorta rongálts, azt magad ne isselekedd. Cato:*

Quæ dolent, ea molestum est contingere. *Nebéz ott tapogatni, a' ból kinnek fáj.*

Quæ nocent, docent. *A' káron tanulni, ember's örlékedni sokott minden dolgan.*

Quæ non posuisti nè tollas. *Mit félre nem tetted azt ne is vedged el. Solon.*

Quære adolescens, utere senex. *Issiantan eröddel, vénségemben efszel élhetts mint eles törrel.*

Quærere non tentes quod reperisse piget.

Quod invenisse piget ne quæras. *Nem kell a' szerentéséltenségre erölködni.*

Quærit delirus, quod non respondet Homerus. *A' bolond öly követ néha kútban vetet, eiz okos sem vonnya ki.*

Quæ spectatissimè florent, ce'errimè marcescunt. *Mi szépen virágozik, frissen mutatodik leg-hamarább meg-hervad.*

Quæ.

Quæstio triobularis. *Sem mire kellé (há-
szontalan) kérdés.*

Quæstus sine impendio non instituitur.
A' ki akar nyerni fel-is kell tennie.

Quæ supra nos nihil ad nos. *A' mi ál-
lapotunk fellett vagyon nem tartozik az
mi veánk.*

Quæ venit indignè poena dolenda ve-
nit. *Nehezen esik a' méltatlanúl való
büntetés.* Ovid.

Quævis terra Patria, ubi bene est. *Ha-
zája embernek ből jól vagyon dolga.*
Zenod.

Quâ flumen placidum est, forsan latet
altius unda. *Lassu viz partot mos.*

Qualem commendæ etiam atq; etiam
aspice ne mox

Incutiant aliena tibi peccata pudor-
rem. *Lásd olyat commendáll te má-
soknak ajánly, hogy érte ségyent ne vállj.*
(Egyedul nemes vért, melly tisztességhoz
ért dítsérhozni nogatlan.) Horat.

Quale pretium tale sacrificium. *Oly
büfnak big a' leve.*

Quales quisq; sibi natos eduxit, habet
bit

bit. *Mikint neveltetik gyermek's fel-
tartatik úgy veszi Attya hásnát.* Palin 9.

Qualia quilibet geret, talia quisq; feret.
A' ki mint keresi úgy veszi hásnát.

Qualis hera, talis pedisequa. *Minő
má az, Aszony oly a' szolgálója is.* Tert.

Qualis herus, talis servus. *Minő má
az Ura, oly a' szolgálója is.*

Qualis persona, tale perisoma. *Minő
má a' legény oly a' gatyája is.*

Qualis Rex, talis grex, qualis Prin-
ceps, tales cives. *Minő má a' Király
oltyak a' jobágyi.*

Qualis verveæ talis offa. *Nem jobb a'
Deákne vásznánál.*

Qualis vir talis oratio. *Minő má a' bá-
va oltyan maga is.* Sen.

Qualis vita talis oratio. *Minő má élese
oltyan a' beszéde.*

Quam cara sunt bona, homines caren-
do intelligunt. *Mikor el-ragadja far-
kas ludat's falsa akkor tejszik meg in-*

Quam facile vulpes pirum comest.
Tak egy fölsőbököm téssen neki.

Quam male inæquales veniunt ad ara-
tra Ju-

tra Juvenes, Tam premitur magno
conjugē nupta minor. Egyenestlen tul-
kok, és az illy házasságok nem illenek egy
máshoz. Ovid.

Quam quisquē nōrit artem in ea se ex-
erceat. A' ki mit tud 's tanult azt
gyakorolgya. Cic.

Quā rarō egregios pauper fortitur
honores. Ritkán mehet a' szegény bo-
rúltre. Palinus,

Quem quisquē odit periisse expetit. Ki
ki a' mit gyűlöl annak vesztét kívánnya.

Quandoq; bonus dormitat Homerus.
A' négy-lábu is botlik. Horat.

Quanti quanti bene emitur quod neces-
se est. Mi szükség és hasznos, bár le-
gyen az borfos, érte pénzed ne szánnyad.
Cicero.

Quantō doctior, tantō modestior. Ki
mennél tudósabb annál emberségesb.

Quantō perditior quisq; est, tantō ac ri-
us urget. Mennél rosszabb sűrű annál
több a' röpő molyget igér kétfirni.

Quantō superiores sumus, tantō sub-
missius nos geramus. Ki a' mennél na-
gyobb

gyobb, annál alázatosbb legyen minden
dolgaiban. Cic.

Quantum oculis, animo tam procul i-
bit amor. A' szerelet addig tartand tsak
a' meddig előtted a' szeretőd. Propert.

Quantum Pater colligit, tantum Filius
dissipat. Mennyi fősvény Atya gyűjt,
sokozló fia annyit el-pazarolhat.

Quantum quisquē sua nummorum ser-
vat in arca,

Tantum habet & fidei. - -, Kinck
mennyi pénze tsak annyi bitele. (Tud-
gyad nem érdemre, de teli erőfénnyre for-
dúl a' koszka báta.) Juven.

Quā peccavimus juvenes luimus illa se-
nes. Most adgyuk ám meg az árát a'
többinek.

Quartâ lunâ natus. Boldogtalan.

Quem Deus diligit adolescens mori-
tur. A' kit Isten szeret az ifjantam
meg-hal.

Quem dies veniens vidit superbū,
hunc dies vidit fugiens jacentem.

Tegnap vígan tartott, most már búra haj-
tott estvé g mi történik. Seneca.

T

Quem

Quemcunque fortem videris ; miserum neges. *A' vitéz emberre, nem jólhat fejére véletlen a' berenise.* Sen.
 Quem fortuna nimium fovet stultum facit. *Sok kedélyt, 's boldogot tévesz a' gazdagiság.*

Quemque sui poenitet. *Mindenkor kövérebb a' más ember falonája.* Cic.

Quem sæpè transit casus aliquando invenit. *A' korzót a' vizre addig hordogják, 's jégre még cserepenként törik.* Seneca.

Quercum aliam excute. *Masutt-is kéri, náma ugyan reám szoktál min az. Ur borára.*

Quærcus multis ictibus deiecitur. *Nem lehet a' fát egy csapással le-vágni.* Diog.

Qui alium docet seipsum instruit. *A' ki mást tanít magát-is tanítja az.*

Qui alteri misceat mulsum ipse non fitiens. *Miképp kívánna az másnak jó, ki magának sem kíván.*

Qui alterum inculcat probri, ipsum se inculci oportet. *A' ki mást rágalmaz magát jól meg-nézve.*

Qui

Qui amant ipsi sibi somnia fingunt. *Kinek mihez kedve költi arról álmat.* Vir.
 Qui amat periculum, perit in eo. *A' ki veszedelmet bereti, 's esetet nyakát belé szakaftya.*

Qui benè consiliis in tempore porrigit aures.

Non dolor à tergo corripit hunc stimulant. *Ki nem maga esét, de más jó iutását követi bút a' nem lát.*

Qui benè distingvit, benè docet. *Az egy dolagról külömb-külobb féleképen szólhat, lehet jól meg-érteni.*

Qui benè vult fari, debet benè præmeditari. *Ki helyessen bölni akar, 's jó polni az először tanuljon.*

Qui cadit in plano, non habet, unde cadat. *Ki alaton renden vagon, és nem nagyon nem fél a' nagy eséstől.*

Qui canem alit peregrinum, huic præter funiculum nihil est reliqui. *A' ki más ebét tartja csak kötél marad nála.*

Qui canem vult occidere, fingit illum rabiosum. *A' molly ebet meg akarnak ölteni dühös nevét költik.*

T 2

Qui

- Qui caret argento, frustra utitur
argumento,
Qui dare scit, non qui dicere Rhetor
erit. *Tudgyad nem érdemre; de teli
esényre fordúl a' korzka háta.* Owen
Qui citò, qui temerè spondet, se
multa daturum,
Quæ malè promissit, turpius illa negat.
A' ki sokat ígér keveset ad. Idem.
Quicquid agis, prudenter agas, & re-
spice finem. *Dolgodnak kezdetét jól
meg gondold's végét.*
Quicquid delirant Reges, plectuntur
Achivi. *Az Urak vesznek ösve, 's a'
jobágok háját tépik ki. (Mit Urak aprít-
nak azzal torkig laknak a' nyomorúlt
jobágok.)* Hora.
Quicquid erit, superando omnis fortu-
na ferenda est. *Mindeneket békeséges
tárással kell meg győzni.* Virg.
Quicquid fortuna in altum tulit ruitu-
ra levat. *A' ki magasra bág nagyot es-
sik.* Seneca.
Quicquid sub terra est, in apricum pro-
fert ætas. *E' világon nintsen semmi*
olj

- olj rejtekben, bogy világra ne jöjjön.*
Horatius.
Qui cum platone cœnant, etiam po-
stero die benè habent. *Ki mérték-
tesseu el este mindenben, reggel a' feje
nem fáj.*
Qui cupit, ille capit. *Kinek mibez ked-
ve azt könnyen meg-fogja.*
Qui curiosi simulant & Bachanalia vi-
vunt. *Mértékletessékek tétetik mago-
kat az emberek előtt, de othon torkig
gyönyörűségben élnek.* Juv.
Quid ad farinas. *Semmit nem hoz a'
kőnyhára.* Aristó.
Qui dare vult aliis, non debet dicere
vultis. *A' ki kérdest teszen nem örö-
mest ad az.*
Quid cœco cum speculo. *Nem vaknak
való a' tükrő (tudatlannak a' könyv.)*
Stobæ.
Quid cani & balneo, (scil. commune.)
Nem ludnak való a' sénéa.
Quid cum amaracino sui? *Nem diszno-
nak való a' gyömbér.*
Quid delphino & bovi commune. *Mi*
T 3 kőzi

közi vagyon a' tudósnak a' tudatlanhoz.
 Quid de quoque viro, & cui dicas sæpe videto. *Vigyáz vala körül áll, beáll és körül. Hor.*

Quid distent æra lupinis (scil. novit.)
Tudgya mirtoda a' fejtér és feketé.

Quid domini facient, audent cum talia servi (fures.) *Hogyha ezt tselekezik a' szolgálk, 's mivelik, mit nem tessék az Urak. Virg.*

Qui dedit beneficium, taceat, qui accepit narret. *Nem illik hogy adó, de méltó hogy vévő szollyon az ajándékáról.*

Qui deserit occasionem, deseritur ab illa. *Alkalmatosságra vigyáz mint aranyra, mert könnyen el-vesztetheted.*

Quid hoc facit ad aures tuas? *Mint tesszik.*

Quid in Tragoedia Comici? *Saul-ia a' Proféták között vagyon-e?*

Quid novi ex Africa. *Mi hír Budán.*

Qui domi compluitur, ejus ne Deus quidem miseretur. *A' ki háznál eső vér, azo még az Isten sem szánja.*

Quid tibi, si gemmas omnes cumuláris & au-

& aurum? si tua tartareis mens cruciatur aquis. *Jó lelki ismérveit kis sértés nem érheti drágább arany és gyöngynél.*

Quid valet hic mundus, quid gloria quidque triumphus?

Post miserum funus pulvis & umbra sumus. *Világi dicsőség, pompa és fényesség nem használ a' halálban.*

Quid salē relicto venis. *Miért nem álltél vesztés ha ott-ú jól vólt dolgod.*

Quid tibi cum titulis, loculis vitulisque carenti,

Ni spernas titulum, te faciet vitulum. *Titulussal élni, 's jószágot nem birni ingen tsekély méltóság.*

Qui eget in turba versetur. *Az emberek között. 's nem kemonasz mellet sorogdik a' jutalom.*

Quiescere in propria pelle. *Magajával meg-elégedni.*

Qui facile credit, facile quoque fallitur idem. *A' ki könnyen hiszen könnyen meg-tsalarik. Palin?*

Qui fingit sacros auro vel marmore vultus.

Non facit ille Deos, qui colit ipse facit.
Nem a' kép csináló, de annak áldozó
(azt az imádó) lehet bálvány (szolgája)
iszteelő.

Qui fovet foveam, incidit in eam.
Ki vermet és másnak meg-lássa magá-
nak ne legyen koporsója.

Qui fuit in furno, socium sibi quærit
 in illo. *A' nyomorúságban, ki vagyon*
's fogságban keres magának társot.

Qui genus jactat suum, aliena laudat.
Nyomorúlt embernek dicső eleinek virtu-
sival kérkedni. Sen.

Qui in uno impingit, in omnibus ex-
 ploditur. *Kiegyben meg-esik, gyakran*
meg-vettedik, mindennemű dolgokban.

Qui invident egent. *Szegény szokta*
másnak jóvát ingerleni.

Qui juxta claudum habitat, sub clau-
 dicare discit. *Ki sántával lakik, sán-*
tikálni tanul. Plutar.

Qui leviter spondet, promisso ludit in-
 ani. *A' könnyen ígérő nehezen fizető.*
Mant.

Quilibet invitus charo valedicit amico.
Ember

Ember barátjától, mint test a lélekétől
 olly nehezen válik-el.

Qui lucernā egent, infundunt oleum.
Kinek hasznát vehedd, annak kedvét ke-
resdd, 's tőle pénzed ne szánnjad.

Qui lusus non novit legem, abstineat.
A' ki mihez nem ért annak békét bad-
gyon. (Ki nem ért játékhoz nézdegellyen
reá.)

Qui medicē vivit miserrimē vivit. *Pe-*
set dolog az, mikor orvsn földözásra jut
a' dolog.

Qui mendax idem & furax. *A' ki hazud-*
ni tud, lopást sem szegyen-el az.

Qui moritur minis, bombis tumulenti
 asininis. *A' ki félleiben meg-bal annak*
(sal. v.) fíngal barangoznak.

Qui multitudinī servit beluæ servit mul-
 torum capitum. *Közös lónak túrosa*
báta.

Qui multum obfuit multum prodesse
 potest. *A' melly eb meg-marta ugyan*
annak vérevel kell bé kötni.

Qui multum vult comedere parum co-
 medat. *A' ki soká élni akar és frís len-*
ni mére

ni, mértéklőessen őllyen.

Qui nescit dissimulare nescit imperare.

Az uralkodónak *siketnek* 's hallónak kel-
letik sokszor lenni.

Qui nescit pati, nescit dominari. A' ki
nem tud tűrni nem tud uralkodni.

Qui nescit orare, discat navigare. A' ki
imádkozni nem tud, 's könyörögni, ten-
gerre kell azt küldni.

Qui nescit tacere nescit loqui. A' ki nem
tud hallgatni, szólni sem tud az.

Qui nihil agunt mortui ambulant inter
vivos: A' munda emberek, olyak mint
bóls testek, nem mélsók hogy őllyenek.

Qui nihil æris habet, nihil æris perdidit
unquam. Kinek nintsen pénze, 's áres
az ersínye, az semmit el-nem veszhet.

Qui nihil ferre potest hominum comen-
cia vitæ.

Et folis degat sylvis aut montibus
altis. A' ki semmit el-nem szenvedhet
ki-mennyen az e' világból. Pal.

Qui nihil potest sperare desperet nihil.
Ki semmit nem remélhet, azon kétségben
ne esék. Seny

Qui

Qui nimis emungit elicit sanguinem.

A' ki erőssen ki-szja orrát, vért ereße
belőle. (Nem hasznos a' felettéb való ke-
ménység)

Qui nimis est audax sepe infelicitèr au-
det. Nem mindenkor hasznos olykor in-
kább káros a' nagy rút vakmerőség.

Qui nimium properat feri⁹ absolvit iter.
Lassan fiesz tovább érsz. (A' rest többet
jár fősvény többet költ.)

Qui non est hodie cras minus aptus e-
rit. Hyában perselni, ebet mellőstemi
nem balonnának való.

Qui non est in culpa non est in poena.
Ki veled nem ivor, sem korsós nem hajtott
nem sükség hogy fizessen.

Qui non habet in ære luat corpore.
Ha nintsen pénze fizessen bőrivel.

Qui non intelligūt non mirātur artifices.
A' ki az íráshoz nem (tud) ére olvas-
sáshoz, azon nem tudalkozik. Sido.

Qui non vetat peccare, cum possit ju-
bet. A' ki bánt nem tiltja, ha reá van
batalma, önnön maga vétkezik. Seny

Qui non zelat non amat. A' ki felesé-

get nem félti nem-is szerezti az.

Quin propriam calcans terram querce-
ta teneto. *Légy magadnak bátyja.*

Qui nunquam cecidit quis talem surge-
re vidit. *A' ki el-nem eset, nem sá-
sóg fel-keltyen.*

Qui nunquam malè, nunquam bene
*Nem lehet az ember mindigarást Me-
serré.*

Qui omnia scire simulant nihil sciunt.
*A' kik magokat mindeneket tudni tette-
rik közönségeskeppen semmit nem tudnak.*

Qui parit virgæ odit filium. *A' ki ves-
sőt kiméli nem szereti a' fiát.*

Quippe nihil miserum fletus lamentave
juvant. *Semmit nem használ a' sírás.*

Qui procul ex oculis procul est á limite
cordis. *A' mit a' szem nem lát, szív
hamar felejt.*

Qui proficit in literis & deficit in mori-
bus, plus deficit quàm proficit.
*Tanulást jól üzni, ross erköltsét követni:
alá való bölcsesség.*

Qui quatit alta is malum videtur quæ-
rere. *Hamar le-iskaz, a' ki magasra
bág. Plaut.*

Qui,

Qui, quæ vult, dicit, quæ non vult au-
diat ille. *Meg-bidd, ha te meg-tsufolsz
én-is meg-gugolljak.*

Qui satur est, pleno laudat jejuna ventre,
Et quem nulla premit sitis est siti-

entibus asper. *Könnyű tele-hassal a' böj-
töt ditsérni. (A' meg-elégedett nem hibet
az ehezőnek; és szomjúhozónak. Mant.*

Qui semel turatur, semper tur habetur.
*A' ki egyszer lop, mindenkör tolvajnak
tartják. (A' Duna vize sem mossa-elem-
berről a' gyalázatot.*

Qui semel scurra, nunquam bonus Pa-
ter familias. *A' ki egyszer lator soba
nem jámbor az. Porphir.*

Qui se non habet, Satum habere po-
stulat. *Egy szülő sem terem kertedben,
még-is bort válogat.*

Quis filius non formosus matri. *Bagoly-
is azs véli, hogy folyom ő fia.*

Qui sibi met nequam, cui bonus esse
queat. *Ki magának nem jó másnak is
nem jó az.*

Quisquis sibi placet, & sapiens sibi quis-
quæ videtur.

T 7

Hinc

Hinc risum excutimus superis, hinc plurimus error. *Kiki tetz magának, okos ő agyának, innét van ennyi bolond.*
Palinus.

Quisque suæ vitæ semina iacta metit.
A' ki miképen vét, akképen-is arat.
Fortunatus.

Quisque suos patimur manes. *Kinek-kinek tulajdon bibéje, (fogyaskozása) vagyon.* Virg.

Quisque amat dictis absentum rodere famam,

Hanc mensam vetitam noverit esse tibi. *Ez asztali kerülye, 's tsak távoról nézze minden roß rágalmazó.*

Quisque amat cervam, cervam putat esse puellam.

Quisque amat ranam, ranam putat esse Dianam.

Quisque amat vetulam, vetulam putat esse puellam. *Szerelem kit talál, ottan kedve meg-szál, véli Diánát látott.*

Quisque magna dedit, voluit sibi magna remitti. *A' nagy ajándéknak, és a' nagy*

a' nagy marhának nagy ajándék a belye. Mart.

Quisque plus justo non sapit, ille sapit.
A' valóban okos ki nem sokat képez magának. Mart.

Qui statuit aliquid, parte inaudita altera
Æquum licet statuerit, haud æquum est tamen. *A' jó birónak mins két részt meg-kell balni.* Sen.

Qui struit in (trivis) multos habet ille Magistros. *Ki út félén épít sok Mestere vagyon.*

Quis verè locuples? cui famulantur opes. *Ha birs gazdagsággal, úgy vess számot azzal, ne légy neki szolgálja.*

Qui tacet consentire videtur. *Ne szob-lana banem akarna.*

Qui tempus præstosatur ei tempus de est
A' ki időre várakozik, nints annak ideje.

Qui totum vult totum perdit. *A' ki sokat kíván (kér) keveset sem adnak neki.*

Qui velit ingenio cedere rarus erit. *Ki ki azt akarja, hogy ő kívánsága meg-aljon legyen helyes.* Mart.

Qui

Qui volucrem nutrit pro munere ster-
cus habebit. *A' ki madarat tart gané-
ját adgya neki.*

Qui vult mentiri removeat testes. *Tá-
vórol jó bazudni.*

Quocunque pedes ferent. *Valahová két
szememmel látok.* Hom.

Quod caret alterná requie durable non
est. *Nem lehet állandó, soká maradán-
dó a' minek nyugta nintsen.* Ovid.

Quod cavere possis stultum est admittere
*A' mit el-kerülhetz és távólról nézhetz,
bolondság belé'esned.*

Quod cito fit cito perit. *A' mi hamar
terem hamar-is meg-asz az.*

Quod cito fit, male fit. *Kevés szokott
hamar munkában jó lenni.*

Quod differtur non aufertur. *A' kis el-
halasztás mi nem meg-borsátítás (engedés.)*

Quod dixi dixi, quod scripsi scripsi.
*Mondtam a' mit mondtam, 's írtam a'
mit írtam ha akarod érteni.*

Quod egregium est futurum serius ab-
solvitur. *Minden jó munkának 's az
ilyen dolognak idejének kell lenni.*

Quod

Quod est in mente sobrii, illud est in lin-
gua ebrii. *Józan a' mit gondol részeg
arról papol.* Plut. Cic.

Quod factum est, infectum fieri nequit.
*A' mi, volt és meg-lelt, vißsa a' nem
mehet, mert szemérmes országja.*

Quod fata volunt vota hominum non
tollent. *Nints semmi böltség és sem-
mi eßesség az Úr tanácsa ellen.*

Quod festo netur nihilari sæpè videtur.
Vasárnap font fonál sokáig meg-nem áll.

Quod fieri potest per pauciora, ne sit id
per plura. *Mihez kardal férhetz, mit
fegyverrel nyerhetz, nem kell ahöz sok
Déván.*

Quod finxit quisquè tuetur. *Minden
Mester (koldus) a' maga munkáját (bor-
tyát) diúséri.* Ovid.

Quod fuit durum pati, meminisse dulce
est. *Ember szenvedését, 's nyomorult
esetet örömmel emlegeti.* Sen.

Quod imperium sub uno stare potuisset,
dum à pluribus sustinetur, ruic.

A' sok bába kőzött a' gyermek is el-vész.
Curtius.

Quod

Quod intrivisti tibi exedendum: *Haa' pretorsad meg-is egyed, (ha keresed, szennvedd.)*

Quod jubet hospes { agas } si non vis
{ fac }
tollere plagas. *Gazda barát fogadd másképp barát kopad.*

Quod licet ingratum est, quod non licet acrius urit. *A' szabad revésnek a' tiltott mézesnek láttatik az embernek.*

Quod non capit CHRISTVS, rapit fides. *A' mit Istentől szánst el-vésti azt az érde.*

Quod non satis est, non multum est. *Soba nem sok az a' mi nem elég.*

Quod nova testa capit inveterata sapit. *Vel.*

Quo semel imbuta recens servabit odorem. Testa diu - - - *A' mely új faszékban fagyn volt's korfóban, mindenkor fagyas szag.* Hor.

Quod non vetat lex, hoc vetat fieri pudor. *Mi szabad törvénynek, nem szabad ségyennek.* Sen

Quod novisse cupis, magnis urgeto cul-
lulis.

lulis. *Ha ki venni valamit's meg tudni akarst, jártsad a' kannát.*
Quod potu peccas, ignoscere tu tibi noli.

Nam nullum crimen vini est; sed culpa bibentis. *Ki borital közben vést ezet semmiben nem lehet mentegetni.*

Cato.

Quod præclarum idem arduum. *A' mi szép és hasznos, s magában nagyságos azt nagymunkával adgyák.* Cato.

Quod procul affertur hoc dulcius esse refertur. *Az idegen marhat (árrut) tarttyák leg-kedvesbnek.*

Quodq; parum novit nemo docere potest. *Ki ki a' mit nem tud arra mást ne tanéthat.* Ovid.

Quod rarum charum vilescit quotidianum. *Minden újság kedves. óság pedig reves vettetik 'sib vásárlban.*

Quod ratio nequit soepe sanavit mora. *Mihez okossággal nem férst a' várásst azt gyakran meg-nyerheted.* Sen.

Quod tibi quisq; nolit fieri, non inferat ulli. *A' mi néked nem jó másnak is nem jó az.* Prosp. Quod

Quod tibi non vis fieri alteri ne feceris.
Idem.

Quod nos facit trahunt retrahuntq; sequamur. *Valamint Isten akarja ugy légyen.*
Virgilius.

Quod literarum quisq; est peritior, huic est sacrorum cura negligentior. *Ki mennél tudóssabb annál el-fordúltabb.*

Quod nequior eo fortunatior. *Mennél rosszabb ember annál szerencsésebb.*

Quod plus sunt potæ plus sitiuntur aquæ. *Nincs olly rakott sénéa seker, kire egy viltla sénéa fel nem fér.*

Quod quis fit ditior, hoc illiberalior. *Ki mennél inkább gazdagod annál inkább el-fősvényed.*

Quod quis indoctior eo impudentior. *Mennél tudatlanyabb annál semtelenyeb.*

Quod se fortuna eodem etiam favor hominum inclinât. *Hová a' szerencse esik, oda fordúl az ember jó akarattya-ús.*
Justin.

Quot capita (homines) tot sensus (sententia.) *Minémű ember annyi értelém.* Terent.

Quod

quotidie est deterior posterior dies.

Ritkán sokott jó következni.

quot servos habemus totidem hostes.

Mennyi szolgálk annyi ellenségünk. Sen.

Quum tu recte vivas ne cures verba malorum. *Akár ki mit szóljon, csak te ély jámboron.* Cato.

R.

Ranæ aquam (scil. subministras.) *Farkasnak mutatsz erdőt. Semmi vel nem kereshtened jobban kedvét.* Theocr.

Ranæ vinum ministrare. *Lúdra vesztetgetni sénát.* Zenod.

Rana Ægyptiaca Ætopica scriphia. *Tsatsogó magánál nagyobb akar lenni.*

Rana etiam ex aurea sede in paludem recessit. *A' kit az Isten meg-akar verni az esét veszi-el.*

Rana Gyrina sapientior. *Nekem-is volt egy bölcs matskám. a' tsávéában bört vala.*

Ranarum more (scil. vivit bibit.) *Soba sem telik bé a' torka.* Eras.

Rara hora, brevis mora. *Ritka's hamar muló, sebes sárnyon futó a' nyugalmas óra.*

Raro

Raro breves humiles { dantur | longi }
{ vidi | longos }
 sapientes. *Kitsiny alázatosít ritkán találhatni.*

Raro creditur homini. qui plurima facit.
A ki sokat beszél örömezt hazud az.
 Raro una errat ovis, raroque revertitur una.
El-balag a' juh maga; de ritkán tér maga vissza. Franc. Hist: Ani.

Rastris eburneis solum verrit. *Többet kőlt fakóra, mint érdemi fara.*

Rebus ab amatis dolor est ascendere gradibus.
A' kedves barátától és jó akarótól nehez embernek valóni.

Rebus in humanis Regina pecunia mutata est.

Navigat infelix, qui caret hujus ope.
E' világ melly tenger, kin hajó az ember, pénz nélkül serentséile.

Rebus per actis Cleon est Prometheus.
Kár után tanúl.

Rebus pudor absit in arctis. *A' székség idején félre kell a' szégyent tenni.*

Rectè valere & sapere duo sunt vitæ bona.
Egészséges testnél, és józan elménél nintsem

nintsem jobb e' világon.
 Lectus loripedem derideat. *Vak neve-
 si a' vakot.*

Reddunt delirum foemina, vina, virum.
*Az Aszony és a' bor meg-bidegyed sok
 jámbor fejét meg-bolondítja.*

Regia (crede mihi) res est succurrere lapsis.
Ha segént ruházod, székséges ráplálod tíftelek teremtetet. Ovid.

Regibus arcanum non est indicare tutum.
*Titkot Királyoknak, akar nagy Uraknak
 nem jó mindigárt be-fujni.*

Regibus longæ manus. *Hosszu a' Király
 keze. az-az mebbe el-ér hatalma.*

Regibus multæ aures & oculi. *Sok szem
 sok szemre vagyok a' Királynak.*

Regina superna petit virtus inferna voluptas.
Jámborság meg marad, s gyönyörűség el-vész.

Regis ad exemplum totus componitur orbis.
*Kötsis oda hajtya bővű Ur
 akarja az uton a' lovakat.*

Regula virtutum pulcherrima vita doctis.
*A' Pap jó élete s maga viselése
 balgató regnálja.*

Regum

Regum opes sæpius assentatio quàm hostis evertit. *Inkább árt Királynak hiszelkedő's Urnak mint akár melly ellenség.* Curtius.

Relinque nuces. *Ne gyermekekedgyél.* Persius.

Relinque quippiam & medis. *Hagy valamit a' leányok ástálára-is. Mi nem Tsáki Balmája.* Plutar.

Rem acu tetigisti. *Helyessen találta.*

Remedio amaro amaram bilem proluunt. *A' keserő füvet luggal forrozzák-le.*

Remedium quæris post vulneratam causam. *Akkor keresz puskát mikor el-vette a' farkas a' báránt.*

Remissius imperanti melius paretur. *Nem mindenkor hasznos, olykor inkább káros a' kemény uralkodás.*

Remis velisque. *Kézzele lábbal.*

Rem suam quisque meminit. *Kinek-kinek az ő peterkeje fáj.*

Rem tuam custodi, ne tibi auferant Zingari (Poloni.) *Jószágodat őrizd az enyves kezektől.*

Renun-

Renunciavit, (longum vale dixit ei.) *Farba rugta.*

Re opitulandum, non verbis. *Nem szóval, de pénzzel jó a' segítség.* Hom

Repentina mutatione nihil difficilius. *Semmi nem nehezebb a' hirtelen változásnál.*

Re peracta consilium est in utile. *Késő első után képőnyezet hozni.*

Rerum irrecuperabilium remedium est oblivio. *Mit vissza nem hozhatz helyre nem állathatsz leg jobb el felejtene.*

Res ad triarios rediit. *Szintén a' spitzre jutottunk* Livius.

Res disciplinæ inimicissima otium. *A' restség semmi iskolázást nem szeret.*

Res divinæ vulgus latent. *Nem jó disznónak a' gyömbér.*

Res est forma fugax. *Úveg romló tserép, s a' szép emberi kép, majd mind egy úton járnak.*

Res est solliciti plena timoris amor. *Gyanós felelemmel, gyakor rettegéssel, jár a' veremnek uta.* Ovid.

Re sine nullus eris. *Ha nálad hiányos a' pénz.*

pénz, nem vagy hasznos alig eszel ke-
nyérben.

Res inventa, & non est restituta, est
quasi furto ablata. *A mit meg-találtál
és vissza nem adtál, annyi mint loptad
vőlna.*

Res nata ex re mea ad me pertinet.
Enyim a' tyuk tehát a' tojás-ia.

Respublica nihil ad musicum. *Nem
pennához illik a' sablya.*

Perversa hæc opinio agit Erasmus,
ut olim multorum occupavit ani-
mos, ita etiam num hodie multis in-
hæret. *Aristop.*

Res publica virum decet. *Ember kell
a' gátra. A' tisztelet és válasza-meg
az ember.*

Res tanti est quanti emptorem invenit.
Vcl.

Res tantum valet, quanti vendi
potest. *Annys ér a' marha, men-
nyin el-adhatni.*

Res ubi abest, optima est opinio. *Ha
nem jó Mester-is, jó ha annak tartsák.*

Re te frustra jactur ante oculos pennarum
torum.

torum. *Haszontalan igyekezik az o-
keft meg-találni.*

Rhetorici colores. *Tsak kívül szép. de
belől rút.*

Ridentem dicere verum quid vetat.
*Nevetés-is meg-mondhattya ember az
igazat.*

Ridenti Domino & cœlo ne crede se-
reno.

Nam facili causâ Dominus muta-
tur & aura. *Urak szolgálattya, bidd
csak egy érzaka, tart, s nem lehet ál-
landó.*

Ridere alienis malis l. mandibulis.
Kedvetlen nevetni.

Rimarum plenus. *Semmi szót el-nem
hatgathat.*

Risus cauponis. *Tsak addig mosolyog veá,
még hasznát veheti.*

Risus nimius levitatis est indicium. *Al-
batatlan (gaz) ember jele a' nevetés.*

Risus profundior lachrymas parit. *A'
vég öröm után nagy mendörgés postán
nyomorúsággal taplál.*

Rivalem possem non ego ferre Jovem.
V2 Hatalm

*Haralmas Uraság akar melly méltóság
társat nem szenvedhetnek.*

Rivos à fonte deducere. Flumina facere
ex rivo. Kis dolgot nagyra vinni.

Rivulos sectari neglectis fontibus. A'
dolognak fejét el-hagyván lábához fogni.

Rixa à convivio alienum est. Nem ven-
dőséghez való a' veszekedés.

Robur sapientiâ firmatur. Csak az erő
és esz, ha együtt jár és leíró, tartományo-
kat nevel.

Romano more (latine, rotundè) loqui.
Egy ártályában (magyarosán) ki mon-
dania' dolgot.

Roma non uno condita die. Nem egy
nap építetett Róma károsra.

Romanus homo. Atérész (jámbor) ember

Romanus (Fabijs) sedendo vincit.
Gyakran okosággal, és nem erőszakkal
romnak erős varakat. (Az esz nagyobb
az erőnél.)

Rore pascitur. Szélllel él. Nincs szegény-
nek mit enni.

Rosam quæ præterit, ne quæras ite-
rum. A' mi meg-volt' s el-múlt salám
ebro

ebre fordúlt, kalmár azt nem fontoltya.
A' mi el-múlt, arra ne vássék a' fogad.

Rosas mihi loqueris. kedvem szerint vá-
ló dolgot szollaß.

Roscius est in hac arte. Ugyan fő ebben.

Rota plaustrî male uncta fridet. Tsi-
korog a' kerék, meg-itta a' kotsis a' háj
árrát.

Rubo neglecto vitis ampetitur. Nem
sókat hasznak a' bitván árura.

Rubor in puero virtutis est color. Jó
jele a' gyerrekben az el-pirosodás (pirulás)

Rubrum ne sit fortius nigro. Többe ne
érjen a' könnynek titulusa, mint magá-
ban foglal.

Rude aliquem donare. Valakit szabad-
sággal-meg ajándékozni. Horat.

Rudentem movere omnem. Minden
utat (módot) fel-keresni.

Rufus raro bonus; sed si bonus valdè
bonus. Veres szakállunkban - is talál-
tatnak jók.

Rumor publicus non omninò frustra est.
Nem esik a' forgás vágás nélkül. Hesios

Rumpantur ut illia codro (Momo.)
V 3 Ha

Ha mindgyárt meg-fakad-is belé.

Rustica turba suos nescit deponere mo-
res. *Vel.*

Rustica natura tenet sua jura. *A' pa-
raßt ugyan tsak paraßt.*

Rusticus inflatur nimium si sæpè roga-
tur. *Ha paraßtod kéred, tsak el-kevé-
lyéted, 's fel-duzzaßtod az órrát.*

S.

Sacra profanis miscere. *Mindeneket egy-
be keverni (Zagyválni.)*

Sacrificium sine fumo. *Itt sem széná
sem szalma.*

Sacrum sine fumo. *Szegény ebed a' hól-
bor nints. Lucian.*

Sæpè calamitatis solatium est nosse su-
am sortem.

Sæpe desperatio spei causa est.

Sæpe & contemptus hostis cruentum
certamen edidit. *Ellenség meg-vetés
vérbén keverkedés volt sokszor a' hadak-
ban. Livius.*

Sæpe etiam est olitor valde opportuna
locutus. *Sokszor a' hájas táskából esik
ki a'*

ki a' siros pogátsa. Macro.

Sæpe etiam optimè cogitata pessimè ca-
dunt. *Az okos tanátsnak sints mind-n-
kor jó ki-menetele.*

Sæpe ingenium plus valet corporis ro-
bore. *Vas-matska-is Gályát olykor
meg-nem tarthat. Remora kitsiny hal,
de ellene albat.*

Sæpe in magistrum scelera redeunt suæ
*Mesterét a' sáblya sokszor agyon vágja
Seneca.*

Sæpe Jovis telo quærcus adusta viret.
*Dorgálás és vésző tsak ne legyen késő a'
rosból-is jól tehet. Ovid.*

Sæpe majori fortunæ locum fecit inju-
ria. *Sokakat irégyiség kár és nagy vesz-
teség emelt fő bersháltre. Sen.*

Sæpe sub attrita latitat sapientia veste.
*A' rongyos dolmányba földözött nádrág-
ban, sokszor van okos legény.*

Sæpe sub pallio sordido summa sapien-
tia est. *Idem.*

Sæpe sub quo non speres gurgite piscis
erit. *Véletlen bokorban a' nyúl gyakran
fekszik.*

Scepe summa ingenia in occulto latent.
*Sok jó ló a hámban meg fárad vonyásbá
 mert nem tudgyák jó voltát.*

Scepe unde praesidium expectatur, periculum oritur. *Honnet segítséged vár
 rod gyakran vesztet onnet tudól fejedre.*

Curtius.

Scepius ignotis bene nans sepelitur undis. *Sokszor jó úszó is habok elborétyák.*
 Severitate modicā conservatur auctoritas. *A' lágy pástör miatt farkas lejtőt
 rughat, 's gyapjat hánybat előtte.*

Sævum praelustri fulmen ab arce venit.
*Az Ur-is köldűsá, 's a' Tsásár kapás-
 sá lehet jutbat borskorra.*

Salem & caseum edere. *Kenyer és sajó
 két tál éték.*

Salem & mensam ne praetereas. *Ne u-
 táld meg a' nyájas köldűst.* Origen.

Salis onus unde venerat illic abiit.
*Hamar (ebül) gyújtott marha, olyan
 mint fa-moha hirtelen kevesedik.*

Sal Patriæ pluris faciendus est quam hospitis mensa. *Ember hazájának és nem
 adófsának tartozik a' vérevel.*

Salutudo

Salutudo non inest illi. *Sem éß, sem
 okoság nintsen benne.*

Saltare Cyclopem (Titium.) *Bolond
 modra vigadni.*

Salu in uno duos apros capere. *Egy
 tsapással kétöt ütni.*

Salus civium suprema lex esto. *Jó Ma-
 gistratumnak tißtis hogy jobágnak has-
 nát nézze mindenben.*

Sambucam citius coloni aptaveris alto.
Nem illet szamáré véres nyereg. Pers.

Samiorum mala metuis. *Azon félß bi-
 szem, hogy alád ne öntsek.*

Sanat sanctificat, dicat quoque surgere mane. *Reggeli imádság, munkában
 fáradtság, áldott, hasznos istenes.*

Sami ægris ditiores. *(kellelten ott a'
 kints, hol jó egészség nints jaj, jaj, tsak
 azt dudollya.)*

Sanior pisce. *Olly egészséges mint a' hal.*

Sapiens à se ipso dependet. *Az okos ma-
 gától, nem a' szerentséitől szokott min-
 denben függni.*

Sapiens non eget. *Gazdag a' bölis.* Arist.

Sapiens sibi sapiat. *A' ki okos lenni akar
 's másf*

's mást itélni, magát nézze az jól-meg.
Sapiens sua bona secum fert. A' bölcs
('s tudós) ember mindennét ottbón van
(minden marháját magával hordozná.)
Svidas.

Sapientem apud stultos loqui molestum.
Nehéz bölcs embernek számárok közt
szólni. Diog.

Sapientia gubernator navis. Ésszel gur-
bernálni jobb, mint az erővel.

Sapientia in exitu canitur. Végén valik
meg. (Minden botnak végén a feje.)

Sapientia vino obumbratur. Nints oly
bölcs ember, kit a' bor meg-nem bolondít.
Plinius.

Sapientior Nestore. Igen bölcs ember.
Sapienti sat dictum. Meg-érti azt ki-
nek nem kössös a' feje. (A' tudós ember-
nek jó papolni.)

Sapientis est consilium mutare in melius.
AZ okoshoz illik, ha rosszúl tielekzik,
tanácsát változtatni.

Sapientis est nihil, quod poenitere possit
facere. Bölcs mi meg-bánthatna vagy
szomoríthatna, tífte ne tselekedje. Cic.
Sapi-

Sapientum octavus. Kellő bölcs ember
(tizenharmadik Apostol.) Horat.

Sapit liber demofros ungves. Meg-ter-
sik. hogy sokat medítáldtak ezen a'
könyven.

Sarcinas colligere (componere.) Magát
az utra késéteni.

Sarculum profectus rutrum redijt.
AZ ökröt ha Bétsben hajtyák- is ugyan
ott- is csak ökör.

Sardanapalus. Tsak hasznakszolgá. (Su-
kás (buja ember.) Aristop.

Sartaginum pernities. Ástál hazugja.
Sarta testá sunt. Semmi nyavalyájok nin-
tsen.

Sat cito, si sat benei. Elég hamar ha elég
jól. Cato.

Sat dotata venit, quæ bene casta venit.
Örökség 's majorság, ház, minden gaz-
dagság nem ér jámbor asszonnyal.

Satellitum magnum, amor. Leg-jobb
isfrása (virasfró) a' szerelem. Viv.

Satietas fastidium parit. Bővben bűdös,
szűkben édes.

Satietas ferociam parit. Teheti 's tést.
Theog. V 6 Satis

Satis pro imperio quisquis es. *Lassabban barátom. (Hissem nagy búzzel vagy)*

Satius erat hoc ulcus non attingere.

Jobb lett volna ezt a (gonoszt) bibét nem is illenni:

Satius est alieno mori scelere, quam metu proprio. *A' ki féltében meg-hal, annak tudod mivel harangoznak. Curt.*

Satius est bene ignorare, quam malè didicisse. *Jobb rosszat nem tudni, mint sem meg-tanulni. (Jobb semmit nem tudni mint csak imigy amagy.)*

Satius est initijs mederi quam fini. *Kását addig fujjad míg meg-nem ég szájad, izetlen ki-ne köpjed. Svidas.*

Satius est longè à sua domo bellare quam recta sua defendere. *A' hadakozásban jobb lovat az ellenség sörényéhez mint a' magadéhoz kötöd.*

Satius est mori, quam semper querulari. *Jobb egyseer meg-halni, és sok bútól válni, mint mindenkor kínlódni.*

Satius est pedibus labi, quam lingvâ. *Jobb lábbal meg-esni, mint nyelvel botlani,*

Satius

Satius est recurrere, quam malè currere. l:

Satius est regredi quàm malè cœpta sequi. *Jobb vissz-sza menni, hogy nem mint gonoszúl előre futni.*

Satius est serò quam nunquam discere. *Jobb későn mint soha-is nem tanulni.*

Satius est subire semel, quam cavere (timere) semper. *Jobb egyseer szenvedni, mint mindenkor félni.*

Sat pulchram duxit sibi, cui bona contigit uxor. *A' bört nem sineséért, de kedves izéért szokták pénzen meg-venni*
Saxum scœpè vólutum haud obducitur musco. *Gyakran bordoskodó, 's helyet változtató, dñs gazdag a' nem lehet. (Nehezen leßen jó Deák a' ki kálomb-külömb) skólákat válogat.*

Saxum volvere. *Váltig volna rajta, de ugyan ottan vagyon.*

Scabiosior leberide. *Sem izi sem búzi. Svidas.*

Scalprum sanæ parti corporis adhibet.

Ott orvosol (gyógyít a' bört nem kellene.

Scarabæus aquilam querit. *Ő-is emberrel ve-*

rel vetekedik, gyermek lévén.

Scelera non habent consilium. *A' kis
Isten meg-akar büntetni, előbb az eszt
veszti-el.*

Sceleri nunquam defuit oratio. *Tör-
vényben tagadás jó. Sen.*

Scenæ servire. *Magát az alkalmatóság-
hoz alkalmaztatni.*

Scilicet accenso domus est ornatio o-
mnis. *Nyájás a tűz.*

Scilicet obstrepitans argutæ vaspæ cicadæ
Mint dong mint a' darás a' prűzök között

Scilicet ut fulvum spectatur in igni-
gnibus aurum.

Tempore sic duro est inspicienda
fides. *Társadíségedben, barátod sáka-
ségben ismérhed meg leg jobban. Ovid.*

Scilicet! ut retro rusticus arma gerit.
*Hátul mint a' paraszt szokta hordni a'
dárdát*

Scindentur vestes, gemmæ frangentur
& aurum. *Vérrel gyújtott sok kints,
kinek száma-is nincs, tűz, s láng mi-
att el-vesztet. Ovid.*

Scindere glaciem. *Valamire útat nyitni*
Scindi-

Scinditur incertum studia in contraria
vulgus. *Albatartan's széles minden-
ben a' kötség. Virg.*

Scintillis haud terrentur fabrorum filii.
*Hozzá szokták a' szigány gyermekek a'
szikrához.*

Scire aliquid laus est, pudor est nihil
disceere velle. *Nem ségeny nem tudni,
de tanulást futni (semmit nem akarni ta-
nálni.) Cato.*

Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc
sciat alter. *Az elrejtett kintsnek's az
ilyen gyöngyöknek valljon ki veszi ba szát.*
Persius.

Scire volunt omnes, mercedem solve-
re nemo. *Kiki mind örömeit tanulna,
hogy ba fizetés nem volna.*

Scire volunt omnes studiis incumbere
pauci. *Ha a' tanulás kevés munkával
vólva, kiki tudós lenni akarna.*

Sciscitantes ad Trojam pervenerunt
Græci. *Az értekezéssel s értelmes kér-
déssel mindenütt által mehet.*

Scopæ dissolutæ. *Tűvel hegyel bánták
ősvé (Ugy áll egyben mint a' fővénny.)*
Cicero. Scopæ

Scopæ recentiores semper meliores. *Az új seprővel lehet jól seprni.*

Scribere scribendo, dicendo dicere discēs. *A' gyakorlás nemzis bőltsefégét, 's szűli.*

Scrupulum alicui evellere (eximere.) *Valakinek kétségét megfejtteni.*

Scrupulum injectit. *Mint ha kést ütött volna szivembem. (Nebéz követ gördített előmben.)*

Scrupulus aliquis me urget, (stimulat,) (pungit.) *(Igen nagy gond izgat.)*

Scruta scrutarius laudat. *Minden róka a maga farkát ditséri.*

Scutum abjicere. *Magát megadni.*

Scytharum solitudo. *Ennek sem háza se tűze.*

Scythica oratio. *Ökörtől ló példa. (Kemény beszéd.)* Lucian.

Secretum est inter duos tantum, inter tres nihil absconditum. *Nem titok a' mit hárman tudnak.*

Segnius expediunt comissa negotia plures. *A' sok bakáts közre sóralan marad az étek.*

Semel

Semel in omni vita cuiquē aridet fortuna. *Pokolban-is esik egyfő egy innep.*

Semel malus semper praesumitur malus. *A' ki bészületet el-vesti 's bítelet, másfőor sem hisznek annak.*

Semper affert Lybia mali ac novi quippiam. *Patika az ő feje mindenkor talál valami fracturát.*

Semper agricola in novum annum dives. *A' következendő szép' siros esztendő gazdagittya parasztot, (santó vető embert.)*

Semper aliquid mali propter vicinum malum. *Kinek rosz szomszédja áradának gonczja, és szaporodik kára. (Ragadó a gonosz.)*

Semper feliciter cadunt Jovis tali (taxilli.) *Akar mint legyen a' másé de jól fog az ő kereke.*

Semper gravior in paucitate iactura est. *Hölkevé a' bárány és a' finum arany nebéz annak vesséje.* Curt.

Semper illo mala. *Mindenkor valami nyavalyája (bibije) vagyon a' szegény embernek.* Athen.

Semper

Semper seni juvenculam subijce. *A vén ketske-is meg-nyallja a' sói.* Diog.

Semper superioris anni res meliores.

Az el-múlt esztendőök jobbnak tetsznek 's idők, mint hogy sem jelen valók. Diog.

Semper tibi pendeat hamus. *Mindenkor magadra vigyáz 's dolgaidra, és késő legy mindenre.* Ovid.

Semper virgines furia. *A' bosszu állásból 's az ilyen Leányból soha szajha nem léssen.* Sophoel.

Senectus ipsa morbus est. *Elég nyavalya a' vénység. Az unalmas vénség, izetlen nevettség mert ég kedve körömre ter.*

Senectus nimium ad rem attentus.

Kotzódás irégytség vénben van fősvénység fol-juthat zab kenyérre.

Senectutem ut adipiscantur omnes optant, eam accusant adepti. *Kelletlen vendég a' vénség.* Cic.

Senes bis pueri. *A' vénnek kétszer létsnek gyermekekké. (Szárában állott az esze.)* Varro.

Senescit bos ast opera multa bovis.

El-érte a' sok péntek.

Sene

Senescit citò cumq; flore decidit gratia. *Nem sokáig tart a' kößönet. (A' jól tets helyében világ nem ad vizben, de posványosban vezet.)*

Senes erigere durum est qui cadunt juvenes. *A' ki mi vétekhöz szokott iffi-antá, nehez arról vénségében el-foktarni.*

Senes sunt obliviosi. *A' vén begedős mindennap egy notát felejt-el.*

Senex bos non lugetur. *Ha szolga meg-vénül, Ur dolgában sérül senki öret nem szánnya. (Eloget élt szegény ha meg-holt-is.)* Lucian.

Senex psittacus negligit ferulam. *Nehez az ag ebet szelidíteni.*

Senum consilia juvenum lanceæ. *Ó-regek tanácsa iffiaknak munkája.*

Septem convivium novem convitium. *Vendégek serege gazda nehezége.* Gell.

Sepulchrum hians. *Gonosz nyelvű ember.*

Sepultura asini sepelire. *Temetetlen hagyni. (Temetésre méltatlannak itélni.)*

Sequitur superbos ulcor á tergo Deus.

A' rút kevélyeket és nagyra nézőket az Isten meg-bünteti. Sen.

Sera

Sera in fundo parsimonia. *Késő a' kol.
bábit akkor kímélni mikor el-fogyott.*

Serendum est etiā post malam fegetem.
*A' szerentséltenség után-is próbát kell ten-
ni. Sen.*

Serenitati nubem inducere. *Még az
őkor alatt-is borjut keres.*

Serere ne dubites, *Hasznos munkának
nintsen fáradsága. Colum.*

Seris venit usus ab annis. *Idővel érik
a' gyümölcs.*

Sermo animi index. *Madarat tolláról,
az embert szívéről könnyen meg-ismer-
heted.*

Sermones blandi non radunt ora lo-
quentis. *Senkinek a' szép nem szá-
kaszta-meg száját.*

Sermo puerorum in platea est a' patre
vel matre. *Mint atyák dúdolnak fiak
úgy tántóznak (Gyermekek atyjoktól
mit halnak 's anyjoktól arról szólnak az
után) (mindenütt.)*

Sermo virum decet. *Emberről illet a' szó.*
Serò molunt Deorum molæ. *Az Isten
sokáig várakozhatik. Plut.*

Serò

Serò sapiunt Phryges. *Késő a' kár után
a' busulás, (késő sülvé.) Cic.*

Serò silentium, mane consilium. *Ne
lehesse olyan barárod, hogy más időre
ne halasszad.*

Serò venisti; sed coloño hinc te confer-
ras. *Későn jöttél, hanem mosdgyál, 's
kendjél ki az ajtón.*

Serpens nisi edat serpentem, draco non
erit. *Szegénnek jószága, értéke 's mar-
hája bizlalja a' gazdagot. (A' kigyó ha
kigyót nem eszik farkány nem lehet.)*

Serpentem in sino foves. *Kigyót tartsz
kebledben.*

Serram contentionis cum aliquot duce-
re (reciprocare.) *Szűntelen vesse-
kedni.*

Servire principi viro nullius est hæredi-
tas. *Tsak addig kedves a' szolgál még hasz-
nát vehetik, (A' szolgál meg-vénül meg-
sánvált meg-sérül, Ura Szolgálatyában
élhetetlenül immár, mert érte vesztél 's
kár: nint már a' gratiában.)*

Servitus ipsa morte tristior. *A' töm-
lörzi rabság, nem csak nyomorúság. de
nebe-*

nehézebb balálnál. Curtius.

Servo non est otium. *A' ki szolga nem Ur. Dolgozni tarttyák a' szolgát.)*

Servus cum sit comam gerit. *Eb szőlő sem terem keriben meg-is bort válogatfsz*
 Servus herilis imperij non censor, sed
 minister est. *A' szolgának azt kell mi-
 velni, mit az Ura parantsol és a' többi
 az Urra hagyni. Quint.*

Severitas assidua amittit auctoritatem.
Ki mindenkor komor, arra senki nem hajt
 Seneca.

Si bis bibis, honeste ibis, si ter quater,
 solve frater. *Hogyha iszol kétszer, el-mér
 heisz mint ember, ha háromszor négyszer,
 fizess-meg ugy egyszer.*

Si casum habere non desiderarem ab-
 solonium. *Egészséges embernek kenyér és
 sajt két eál elég.*

Sic itur ad astra. *Igy sokot az ember be-
 száletre menni.*

Si credere fas est. *Ha szabad hinni (igaz.)*
 Si culpae velis culpabilis esse cavebis.
*Hogy ha mást dorgálni akarfsz's meg-fed-
 deni, hát te fegyhetetlen légy.*

Sicur

Siculus miles. *Adindent meg-tselekezik
 a' pénzért. A' Székely pokolban-is eb-
 mégyen csak meg-fizessenek. Zen.*

Sic vos non vobis fertis aratra boves.
*Ökör-is bánat zabnak, de adgyák azt a' ló-
 nak, szőke eszik polyvában. Virg.*

Si dare vis faciam, da bone Christe pi-
 am. *Uram segítséget ha adsz's felesé-
 get, adgy jámbort, séged felőt.*

Si fortuna volet, fieres de Rhethore
 consul,

Si volet hæc eadem, fies de con-
 sule Rhethor. *Minden dolog csak a' se-
 rentsén forog. Juvenal.*

Si fueris quarum divisor particularum,
 Hanc discas artem, meliorem su-
 mito partem. *Hogyha nyulat osztasz
 vagy ludat darabalsz, leg jobb részt tarts
 magadnak.*

Si fueris Romæ, Romano vivito more.
 Si fueris alibi, vivito sicut ibi.

*Vendég fogadoban, vagy pedig templom-
 ban, ha mások fizetnek, avagy énekel-
 nek, néked is kell követned.*

Si fueris Thraße non defuerit tibi Gnato.

Hidd-

Hidd-el magad, ha ségyent akarj valani.

Si Gerion essem. Ha bat kezem volna.

Geryon erat Rex trium Hispanicarum insularum unde à poetis tri-corpor fingitur.

Silendo nemo peccat. Silentii tutum præmium. Nincs jobb 's hasznosab a' halgatásnál. Aristot.

Si libeat servare procul quoquè numina possunt. Meg-lehet ha Isten akarja

Simia caudata. Nem hittem volna hogy oly játékos.

Simia in pelle leonis. Nagy a szája semmi maga. (Azt veli, hogy ő ilt meg-a' gunárt.)

Simia fucata (gravida.) Oly kendőző mint az olajos-korsó (kevely, bűzke, kérkedő ember.

Simia non capitur laqueo. Nehéz maj-mot törben meg fogni.

Simiarum pulcherrima de formis est. A' mi rút tsak rút az. (Ugyan tsak rosz azért ő, ha magában latzik is valaminek.) Plato.

Simia

Simia simia est etiam aurea gestet insignia. A' tőrök ugyan tsak tőrök, akar mint tsimogassák. Lucian.

Simile simili gaudet. A' hasonló hasonlót szeret. Aristot.

Similes videntur captivis ex Pylo. Olyan mintha a' keporából vonták volna ki. Similitudo est facietas, vel benevolentiae mater. A' hasonló tereb senkinek nem segy-ki a' nyakát.

Simplicibus præsens Deus est, offenditur astu. Az Isten-is az együgyűekkel tart. Mant.

Simplicitas amica legibus. Az együgyű ember ritkán jó bíró eleiben.

Simulata probitas duplex nequitia. A' rétettes jámborság két-féle latarság.

Simul forbere & flere difficile. Nehéz egy uttal két munkát tenni.

Sine adversario nulla luctatio. Ellene álló nélkül soha nem lehet hariz, Cic.

Sine capite audit (fabula.) Maga sem tudgya hól hallya, (se füle, se farka, se eleje, se utollya.) Zenod.

Sine cerere & Baccho friget Venus. Eb a' varg

X

a' varga bór nélkül. (Kenyér és bór nélkül meg-ból a' szerelem.) Virg. Teren.
Sine pennis volare haud facile. A'
madár sem repülhet addig, még szárnya
nincs (nyöb.) Plaut.

Sine pulvere. Minden munka és fárado-
ság nélkül.

Sine sale panis. Iszetlen beséd.

Si nisi non esset, perfectus quilibet
esset,

Sed pauci vifi, qui caruere nisi,

Ha görbe nem volna lóis nyújtó lebetne.

Sinistra manu utitur. Mindent el-ka-
nyarért.

Sinistro Hercule (genio) natus. Sze-
rentsétlen órában termett (született.)

Si non adsunt carnes, taricho conten-
tos esse oportet. A' ből bór nincs ferret
is meg-kell ott elégedni: Diog.

Sint Meccenates, non deerunt Flacce
Marones. Hogy lampás jól égjen olajt
kell reá tölteni. (Jó léssa tart jó fővént.)
Virgil.

Sint procul a nobis juvenes ut foemina
compti,

Fine

Fine coli modico forma virilis amat.
Nem illik legényhez úgy mint gőgös sár-
bez, az igen nagy tisztség. Ovid.

Si poenitet, haud nocet error. Leg-jobb
poenitentia a' soha nem islekedés.

Si quâ placent, abeunt, inimica tenaci-
us hærent. A' mit ember szeret olyaz
gyakran el-vest, a' mit gyűlöl meg-ma-
rad. Mant.

Si quâ sede sedes, & erit tibi commoda
sedes,

Illâ sede fede, nec ab illa sede re-
cede. Ülly-vestég segedden, ha jól
vagyon dolgoz.

Si quâ venit serò magna ruina venit,
Mennél később tsapás annál nagyobb
romlás. Prosp.

Si quâ voles aptè nubere, nube pari.
Hogy ha házafodni akarsz 's társat ven-
ni, végy magadhoz hasonlót. Ovid.

Si quis amat CHRISTVM, mundus
non diligit istum. Krisztunak barát-
ryát, és ő hiv szolgáját e világ né szeretle
Sirenes præternavigare. A' gyönyörűsém
get (lest) el-kerülni. (El-menni a' na-
gyán.)

X 2

Sirene

Sirenibus ad persuadendum aptior. *A'*

*követ-is fel-tudná indítani lép bőval
(még a kősziklák-is reá tudná beéleni.)*

Si rota defuerit, tu pede carpe viam.

*Ha bekerek nintsen talpad késsen legyen
Ovid. Horat.*

Si sapias, quod scis, nescias. *Ha esed
vagyon a' mit tudsz-is ugy tarts magad-
nál, mint ha ingyen sem tudnád.*

Sisyphi saxum volvere. Sisyphius labor
Erőlködik de ugyan csak ott van.

Si tacuisses Philosophus mansisses. *Ha
halgattál volna, Salamonnak tartották
vólna.*

Si tanti vitrum quanti margaritar' *Ha
illy drága a' salma, hogy lebben a' séné,*

Si terra non capiet cœlum capiet.

Nyitva az ég.

Si tibi amicum, nec mihi inimicum.
Ha te szereted én sem utálok.

Si tibi Christus adest, fiet vel aranea
murus. *A' kit Isten öríz, sok kard dár-
da nyíl's viz el-nem vesztet birtelen.*

Si tibi machæra est & nobis urbina est
domi. *Az én kardom sem süz-fa (az
én pus-*

én puskám sem bodza-fa.)

Si tibi parva res est, est tibi magna qui-
es. *Kinek nintsen lova nem ággodik rajta.*
Sit licet in natos facies austerâ Paren-
tum.

Æqua tamen semper mens est &
amica voluntas. *Bár, komorón néz-
zen, fiára tekintsen Anya: más van bi-
vében. Mant.*

Si tu in legione bellator, ego in culina
Ares. *Horza gazda-szony a' gyermeket,
ne néked a' dárda.*

Sive eris in Tyriis, Tyrios laudabis
amictus.

Sive eris in Cois, Coa decere pu-
tabis. *Magad Tartományhoz, 's lakó
Országodhoz sabjad mennyiben lebes.*

Si vinum postulet pugnus illi dato. *So-
kat kér a' beteg, de az egésséget nem ad-
gya. Nagyobb a' nem adó, kissebb a' ki-
vándó, beteg-is a'zi sajnáltya. Svidas.*

Si volet: invitum haud quaquam ob-
duxero quoquam. *Ha akarja jó, bá-
nem, ám lássa.*

Smaragdus licet insignis in luce obscu-

rus. Ebnek vonják a szatrá fejét, 's ő
a' pad alá vonja.

Societas fide colligitur. *Hűséggel tar-
tatik meg a' jó barátság. Cic.*

Socrus se nurum fuisse non recordatur.
*Rikán jut embernek az ellébeni állapot-
ra eszébeni (Napad nem gondolta hogy
ő-is csak Meny volt.)*

Sola juvant, quæ lucra ferunt; sed
cætera sordent. *A' mi pénzt bajt hoz
a' mindeniknek kedves.*

Sola miseria caret invidia. *Senki nem
irégyli a' nyomorúságot.*

Solem adjuvare facibus. Soli lumen
inferre. *Délben gyújtani gyertyát.*

Gratia.

Solet cibus, cum summitur tacitos ef-
ficere, potus loquaces. *Etelnél ke-
veset, de sokat bor mellett sokott az em-
ber szólni. Macro.*

Solis medicis licet impunè occidere.
Szabad orvosnak embert ölni.

Solitudo est mater solitudinis. *Az
egyes élet nem lehet bű nélkül.*

Sol non invidet vespere. *A' Mester kőn-
nyen*

nyen el-szenvedhet maga mellett egy him-
pellért.

Solum lac galinaceum non habet. *Az
egy madár tejen kívül mindene vagyon.
Aristop.*

Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
Et pavidas mentes vana timere
jubent. *Álom 's éjszaki idő. (Nem sokat
kell az álmon építeni.) Tibull.*

Somnium narra. *Álmod hivelyez.*

Somnium tuum tibi narro. *Azt ádóm
(számlálóm) elődbe, mit az előtt tudtál.
Horatius.*

Somno, esca, requie, nemo carere po-
test. *Ereli ital, álom, szükség és bá-
rom, e' világi életre.*

Somno vinoque sepultus. *Olly részeg,
hogy sem Meny, sem föld felől semmit
nem tud.*

Somnum dormit leporinum. *Ugy (nyit-
va álló szemekkel) alszik mint a' nyúl.*

Somnus domat famem. *Az alvás evés
helyett vagyon az éh embernek.*

Sorbe quod ipse miscuisti. *Ha töltötted
meg-is igyad (ki-is hörpentsed.)*

Sorbere & flare simul difficile. *Nebéz egybersmind két munkát mivelni. Plaut.*
 Sordent prima cum majora quæq; sperantur. *Nem kell ott zab kenyér, hól késsen vár kővér fejer búza pogácsa.*

Curtius.

Sorex suo perit inditio. *Maga szaván fogják meg a harist.*

Sortitio, nou præfocatio. *Törvény's igazság.*

Sortitur nullam vecors ignavia laudem. *Nem sok pálmája van a here embernek.*

Spartam quam nactus es orna. *Hogyha tisztet nyertél 's betsültre mentél járj-el igazán (tisztessen) benné. Cicero.*

Spectatores sunt extra periculum. *A nézőnek soha nem látszik a játék nehézségnek (veszedelmesnek.) A ki nem járzik nem vesz.*

Spectatum veniunt • veniunt spectentur ut ipsi. *Nem jönnek ök látni, de inkább láttatni Ovid.*

Speculo ne te contempleris ad lumen. *Ne néz gyertya világnál a tükörben, az az, ne bídog annak a mit látsz, hanem a mit*

a' mit okossággal meg-próbáltál.

Speculum viri vinum. *A' bor mutat-tya-meg az embert.*

Spem pretio non emo. *Az Æsopus ebbe árnyéknek örülve a konzor-is el-veszt.*
 Spemquæ metumquæ inter dubius.

Magam sem tudom hogy vagyok. (Az én dolgom merő reménység's félelem.)

Spem vultu simulat, præmit altum corde dolorem. *Teli torokkal nyeli ki sérüséget. Cato.*

Spes alit agricolæ, spes fulcis creditæ aratri

Semina, quæ magno fœnore reddat ager. Reménység ha reád néz, látsz hogy sem nádméz bíztat jóvendő jökökkel. Tibul.

Spes bona dat vires, animam quoque spes bona firmat,

Vivere spe vidi, qui moriturus erat. Reménység tartja az embert. A' reménység olly gyors, nem fél mit hozzon sors, 's nem tud attól rettegni. Ovid.

Spes confusa Deo, nunquam confusa recedit. *Ki Istenben bízik meg-nem-izalatozik.*

Xs

Spes

Spes in nobis est, in DEO exitus. *Mi-
énk a' reménység de Istennen áll a' ki-
menetel.*

Spes miseria est dulcissima. *A' remény-
ség olly iX, ki el-foly mint a' víz, és ha-
mar meg-keférétt.*

Spes si frustravit tu miser esse potes.
*Nem bírhat szíveddel, ha töled véssz az
el, a' mit szerentsz igér.*

Spes reficit Dominum fallit & ipsa su-
um. *Igérettel untat, 's katon varjat
mutat gyakorta a' reménység.*

Spes saepe fallit angurio. *Szárnynon jár és
repül, édesget és örül reménység biztatása.*

Sphaeram inter se reddere. *Egy másnak
kezére adni.*

Spinx hominibus insipientia. *Nagy gya-
lázat embernek a' tudatlanság.*

Spicilegium relinquere. *Munkát hagy-
ni utánna.*

Spina armat rosas. *Sértő tövispek közt a'
rosák fedetnek.*

Spina parvula bona videtur. *Még a' gyer-
mekek kicsinyek addég szépek (jók.)*

Spinæ se invicem complectuntur. *E-
gyik*

gyik lator a' másfakat ismeri.

Sponde, praesto noxa est. *A' farkas
malatzo, nem láttad 's! 7 kontzot
nyálazatlan el-ejtsen. (Légy keres más-
ért ha veszned kell.)*

Spondilla fugiens pessimè pedit. *Rút
búzzel vagyon a' jámbor. (A' rosnak
mindenütt rosz hire vagyon.) Arist.*

Spongia medebitur. *könnyű még vízbe
mondani.*

Sponsa cuiquè sua pulcherrima. *Kiki a'
mit szeret kedves az annál, kedvesbb ma-
gani nyomó arannyal.*

Spreta in tempore gloria interdum cu-
mulationior reddit. *A' ki méltóságon, nem
kap 's Uraságon, végre nagyobbat nyer-
het. Plinius.*

Stateram ne transgrediaris. *Igaz tör-
vényt ne ronts, 's jó rend tartást ne bonts,
ha kívánsz uralkodni. (A' tzelé által
ne hágd.*

Statua taciturnior. *Olly szótalan
a' bálvány. Hor.*

Stentore vocalior (clamosior.) *Jó sa-
vattyus (nagy kiáltató.)*

Stet in capite pileus. *Légy álbatatos
szavú.*

Stipulæ ignem admoveere non tutum.
Nem jó a tűzre olajt tölteni.

Stomachus ei non fert. *Nem fér a
fogára.*

Strigillatio curta exiguo caballo.

Könyű a kopasz beretválni.

Strenuus esto quo te posteritas quoque
laudet. *Emberkedgyél, hogy ezután is
maradgyon-meg bired neved.*

Studium sine æmulo marcescit. *Tár-
sal (vetekezővel) jó a tanulás.*

Stultitiæ proprium est aliorum vitia
cernere oblivisci suorum. *Bolondság
más szemében a szálkát nézni s nehez
gerendát magájában nem látni.*

Stultitia est te tristem esse ei, cuius po-
testas plus potest. *Bolondság náladnál
hatalmasabba haragudnod.*

Stultitia est præpropria sapientia. *Idő-
vel érik a gyömolts. (Szent Iván havá-
ban, ha harapsz almában innyeid észre
vonná.)*

Stultitiam patiuntur opes. *A' gazdag
ha bolond-is szerentsés.*

Stul-

Stultitiam simulare loco prudentia sum-
ma est. *Nem mondom tzigánság, de
ollykor ravaszság, tud magával használni.*

Stulto ne permittas digitum. *Nem jó
a bolondal tréfáladni. (A' ki ebbel jád-
zik fája légyen kezében.)*

Stultorum nomina ubique jacent.

*A' bolond ő nevét, hogy terjesse híreit
mindenütt fel-jegyzi.*

Stultorum omnia sunt plena. *Minde-
nütt vannak bolondok.*

Stultorum thesaurus maledicentia. *A'
bolondnak nintis egyéb fegyvere a' nyel-
vénel.*

Stultum est incerta procertis summere.

Jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok.

Stultus ad cribrum. *Igen tud varga lo-
vat patkolni.*

Stultus digito loquitur. *A' bolond mi-
kor szól, kezével mutat.*

Stultus est, qui impossibilia meditatur.
*Bolond és esztelen lebecsülésben ki-el-
mését farságya.*

Stultus si tacuerit, pro sapiente repu-
tatur. *Sok kogyha halgatna nem tudnák,
ki vólna.*

X 7

Stul-

Stultus stulta loquitur. *A' bolondnak a' sava-is bolond.*

Stultus subligaculo indutus id omnibus ostentat. *A' bolond még azzal-is kék-kedik a' mit ségyenlens kellene.*

Sua cuique stultitia nocet. *Kinek kinek az ő maga bolondságot árt.*

Sua quemque fortunæ maximè poenitet. *Senki nem elégszik-meg maga sorsával. Cic.*

Sub aliena arbore fructum colligit. *Más munkájával él. Livius.*

Sub ficu quiescere. *Tsendes (nyugodalmas, békés) életet élni.*

Sublatâ lucernâ nihil interest inter mulieres. *Minden teben fekete érzaks. (Egy áßbony sem szemérmes a' setéiben.) Plutarch.*

Sublato fundamento tollitur relatio. *Meg-holt a' gyermek oda a' komaság.*

Sub omni lapide scorpius dormit. *Tsin-nyan beretvally, mert meg-akad. (Soból nem bátorságos.)*

Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit. *A' gyermekekből-is emberek válnak.*

Sub

Sub rosa hæc tibi dico. *Tirkon mondoms ezt néked.*

Subtractum Christo lucrum fit Divis Averni. *A' mit Istenöl szánst, 's Oskó-láktól meg-vonst el-vísi azt az ördög.*

Subula leonem excipit. *Igen lágyon nyúl hozzá.*

Succesore novo tollitur omnis amor. *Náladnál kedvessebb ha jött szerelme-sebb, Mátkádhoz, vakarodgyál.*

Successus etiam in temerario laudatur. *Szerentse a' bolondnak Patronus.*

Successus improborum plures allicit. *Tolvaj Szerentseje, ha foly, 's elő-men-te, mindgyárt többek társai.*

Sui anima pro sale data. *Este haszna, 's alutta bére.*

Sui cuique mores fortunam fingunt. *Ki mint keresi, úgy veszi hasznát. Corn. Nepos.*

Sui gratius scœnum, quam ungventum. *Nem disznónak való a' gyömbér.*

Sui ipsius laqueo captus est. *Meg-tálta a' mit keresett. Terent.*

Summa petit livor perflant altissima. *venti,*

venti. *Szerentsével frigyed ha van, sok
irégyed. Ovid.*

Summa rei adita est manus. Summum
rei fastigium impositum est. Sumus
fabulæ actus impositus est. *Egészen
végeben ment a munka.*

Summa rudes asini rerum fastigia scan-
dunt,

Maximus hoc illi tempore venit
honor.

Et nisi sis asinus nullum tibi nomen
habebis,

At omni spretus destitueris ope.
*Majmot mulatságért, s medvét nevet-
ségért jól tartják az Udvarban.*

Cordus.

Summi artificis est dissimulare artem.

Nagy dolog a mesterséget el titkolni.

Summis auribus mihi insidet. *Fél be-
gyel hallom.*

Summis ungvis ingreditur. *Ha le-
hetne földre sem bágna.*

Summum jus summa sæpe injuria.

Mondgy igazat, s börtörk a fejed.

Cic. Terent.

Sum-

Summus ut esse nego; sic ultimus esse
recuso;

Sim medius; medijs gratia major in-
est. *A' közep rend leg-jobb és kedvessebb.*
Sumptus census ne superet. *Mikor
jövedelmed lében tsak egy pénzed, bár ne
költs akkor kettőt.*

Sunt bona mixta malis, sunt mala mix-
ta bonis. *Mint buza konkollyal, így
jók a rosszakkal meg-egyeztve vannak.*

Sunt canis infinita cubicula masculi.

A' bagzó ebnek sok lyukja vagyon.

Sunt Hermodori verba mermonium.

Kristus koporsóját sem őrizték ingyen.

Suo sermone nemo præstantior. *Miné-
mü beszéde olyan az embere.*

Superavit dolum Trojanum.

*Valóban
a' vizre vitte.*

Superbia committatur honores. *Gyakor-
kevélységgel vakít a szerentsé.*

Superbia commune nobilitatis malum.

*A' nemes személyek gyakorta kevélyek.
(Nagyra szokott vágyni az igaz nemes
vér.)*

Superbia prima est iræ causa.

oka a haragnak kevélység.

Legelső

Super-

Supercilium attollit. *Nagyra tartya az orrát. (Sokat képez magának)*

Supra clepsidram dicere. *Sok szót szaporítani.*

Supra Simonidem, l. prae Simonide memor. *Vaj ki igen reá emlékezik.*

Supremum fabulae actum addere.

Szinte elvégezni.

Supremus victor imperator. *Az út közhírséges, de a győzedelmes járhat bátrabban rajta.*

Surdaster cum surdastro litigabat & Judex erat surdior. *Képes hogy kétséget mert kurtá a farka. (Egyik úgy ért hozzá mint a másik.)*

Surdis auribus canere. (Surdo fabulam narrare.) *Süketnek mondani mesét.*

Horat.

Surdior Toronæo portu (turdo.) *Süketnek nem mondanak két mesét.*

Surgere maturè lucem non promovet ipsam. *Akorán való felkelés hajnalt nem szerez.*

Sursum versus fluminum feruntur fontes, *Minden lábbal fel, s fővel alá foly.*
Sus

Sus acina dependens. *Böröddel fizetd meg.*

Sus amica luto. *Nem disznónak való a gyömbér.*

Sus cum minerva certamen fuscipit. *Követ vét magánál nagyobb.* Theocr.

Sus minervam (scil. docet vel monet.)

Vak semesnek ad világot. Quint.

Sus occisa multò plus sapit. *Semmi értelem és okosság nintsen benne.*

Suspendere aliquid de paxillo. *Valamit a szegre függesztetni (kevesre becsülni.)*

Suspendio eligenda nulla invenitur arbor. *Senkinek sem teszék egy fa is, hogy arra felakasztassék.*

Suspicio ad tristem partem strenua. *Könnyen elhiszi ember a rosszat.*

Sus siliquas somniat. *A disznó is makkal álmodozik.*

Sus sui pulcher. asinus asino, *Egyik bolond a másiknak teszék.*

Sustine & abtine. *Szenved ha mit akar sz nyerni.*

Sustinet innumeros fulgens Diadema labores.

Maxi-

Maxima & imperio maxima cura
 subest. *Fáradsággal adgyák, 's nagy
 munkára nyújtják a' Méltóság lauruszát.*
 Sus tubam audivit. *Igen tudója ő, ha töké
 vagy törös étek.*
 Sutoris claudi more domi federe. *Vin
 bába módgyára mindenkor otthon ülni.*
 Suum cuique decus posteritas rependet.
*A' mimaradéink, utánnunk jövőink
 fognak bennünk vizgálni.*
 Suum cuique pulchrum. Suus cuique
 crepitus bene olet. *Kinek kinek tejsík
 a' mi ő magá-é.*
 Suus cuique mos est. *Mindennek tulaj-
 don szokása vagyon.* Terent.
 Suus Rex reginae placet. *Minden bo-
 londonak a' maga fa szablája tejsík.*
 Sybarita per plateas. *Ugy sétál mint a'
 kunok ebe a' homokon.* Svidas.
 Sybaritica calamitas (oratio.) *Latorá
 sággal találte nyavalya.* Fris szó.
 Sybillæ folium. *Valóságos (igen igaz)
 dolog.* Juven.
 Sybilla vivacior. *Hosszú életű ember.*
 Propert.

Syco-

Sycopanta. Sycopantica observatio.

Közköpi.

Sylvæ ligna inferre. *A' Dunában hoz-
 dani vizet.*

Symbolum Charontis habet. *Még a'
 halál háza is ki ütött rajta.*

Syri adversus Phoenices. *Egyik róka
 akarja a' másikat meg-izalni.*

Syrus cum non sis ne syriffa. *Ha ešer
 vagy te magad magadat ne tedd bolondá.*

T

Tabida consummit ferrum lapidemque
 vetustas

*Nulla res majus tempore robur
 habet. Erős gyémánt törik, azél réz,
 vas vágik, és sokára porá lesz.* Ovid.

Tacere multis discitur vitæ malis. *Sok
 szerentséltenség, nyavalya és inség tanít
 a' halgatásra.* Sen.

Tacite stomachari. *Alattomban dúlni
 fölni.*

Taciturnior Areopagita. (Pythagoreis
 statua.) *Olly-sóralan mint a' bálvány.*
 Tacito pede (pedentim.) *Hakkal jobb
 tselekedni, hogy nem mind birtolen.*

Talis

Talis est Civitas, quales sunt Principū mores. *Minémű a' Bíró olyak a' Polgárok-ú.* (Ese vešett vármegyének bold az Iſpánnya.)

Talpa cæcior. *Vakul-is vakabb.* Svid.

Tam deest avaro quod habet, quam quod non habet. *Jaj nyomorúlt a' kit fővényiség meg-vakit, sorsával nem elégűk.* Pub. Syr.

Tam diu discendum est, quam diu vivas (nescias.) *A' jó Pap holtig tanul.* Seneca.

Tam perit, quam extrema fabâ. *Mint a' bokrot minden veri.*

Tam pingvis est, quam cos. *Minden-ker eszik, még is őstővér.*

Tam male nihil eufum, quod nullum proſit in uſum. *Nints oly bitván esűkű, hogy annak haſnúat nem lehetne venni.*

Tam periit, quam extrema faba. *Mint egy bokrot nyavalyást csak úgy tartják.*

Tanagraæas coetus. *Nagy bűndű.*

Tandem bona causa triumphat. *Iſten-is az igaz így mellett áll.* Lucian.

Tan-

Tandem fit surculus arbor. *A' gyermek-ből is ember sokott válni.*

Tanquam Argivum clypeum abstulerit ita gloriatur. *Oly kevés, mintha ő-vé volna mind a' diű-ság.* Zenod.

Tanquam Chalcidica peperit uxor. *Nints panász benne elég fia vagyon.*

Tanquam digitos ungvesque suos (nomen suum) tenet. *Ugy tudgya mine az őt újár.* Martial.

Tanquam Gorgone conspecta. *Mint-ha agyon űtötték volna.*

Tanquam tibus ad fontem (scil. invenit.) *Meg-találta 'sák föltűár.*

Tantalea sitis: vita. *Mondhatatlan nagy űzomjűsűg.* *Veszedelemes és fáradtságos élet.*

Tantalus inter undas sitiens. *Sobrák (fűvény gazdag.)*

Tantum ſcimus, quantum memoria tenemus. *Tsak annyit tud ember mennyit elő mondhat.*

Tarda solet magnis rebus inesse fides. *Jó hír későn terűl, gyakran űllűyed's me-rűl véle hordoz kétsűget.* Ovid.

Tardē

Tardè venère bubulci. *El- aludiatok
ám azt.*

Tardè venientibus ossa. *Tsont a' fölö-
fököme a' késön járónak.*

Tauricá ará crudelior. *Rettenetes kegyet-
len és embertelen.*

Tecum habita & nōris, quān sit tibi
curta suppellex. *Szállj magadban (és
meg-tapasztalod mennyi fogyatkozásaid
légy még.)* Persf.

Tela in ventos effundere. *Nem hallik el
ugatás Menyországban.*

Telam hic texuit ille deduxit. *Egyik be-
másik ki fogta a' lovat.*

Telam ordiri (retexere.) *Valami mun-
kát el-kezdeni, (fel-bontani.)*

Tela prævisa minus nocent. *Az előre
meg-látott nyilak kevésbé sértnek.*

Telenachi olla. *Zinar ember.*

Telenica echo. (Telenico pauperior.)
*Bolondnak bolond a' szava-is. Koldusnála
is szegényb.*

Telphus è perula. *Nagy a' hire (mint a'
rörök járásnak) semmi's szegény maga.
(A szép nevével hitte-el magát.)*

Tellu-

Tellurem undis miscere. *Mindent fe-
nekéiöl fogva fel-forgatni.*

Telo suo vulneratus (confessus) est. *A'
ki meg-keres meg-leli. (Maga nyelve
árulta el.*

Telluris inutile pondus (onus.) *Hija-
ban eszi ugyan ő-is a' Tsásár kenyerét.*

Temneris multis, si tui amator eris. *Ki
mégának testik másoknak nem testik.*

Temperata fortuna optima. *Legjobb a'
közepserű szerencse.*

Temperire coeli corpus animusquē ju-
vatur. *Minémű az idő, oly a' test
mivolta, Ovid.*

Tempora labuntur, tacitisquē senesci-
mus annis.

Et fugiunt freno non remorante
dies. *Keriben mint el-sárad, szép ro-
sa's el-kervad, így ember élte el-foly.
Ovidius.*

Tempora mutantur, & nos mutamur
in illis. *Változik az idő's minket-is
változtat.*

Tempora ne culpes, cum sis tibi causa
doloris. *Mit magaa okoztal, és feje-
dre*

dre pontál, abban ne okozd időt. Cato.
 Tempora plena dolis, tempora plena
 malis. Mennél el-fordultabb é világ
 és rosszabb, annál rosszabb az idők.
 Tempore crevit amor, qui nunc est su-
 mus habendi. Idővel nevelkedett a
 fővényiség. Ovid.
 Tempore pacis cogitandum est de bello.
 Első előtt kell közönyegről gondolkodni.
 (Békeességben kell ám gondolkodni a
 hádról.)
 Tempori pare Tempori serviendum. I-
 dőnél kell várni, s tanácsból halgatni a
 szükségnek korán-is.
 Temporis filia veritas. Az idő mindeni-
 ket nap-fényre hoz (ki nyilatkoztat.)
 Temporis jactura nulla gravior. Em-
 ber háj mindenét el-vevőse exűstés, nem
 olly drága mint idő.
 Temporis punctum est omnis vita. Az
 ember élete s é világon léte csak pun-
 ctumból áll.
 Temporum homo Válgó ember. Curt.
 Tempus abit subitō, firmis nec pasti-
 bus hæret. Az óra folyton foly-meg-

nem ési a moly, vallyon ki határozza?
 Tempus arguit amicum. Az idő s a
 szükség mutatja-meg a jó barátot.
 Tempus edax rerum, tuque invidiosa
 lenectus. Még a föld-is el-ag, bibáz
 vetemény mag, egek-is fogyatkoznak.
 Ovidius.
 Tempus est Magister rerum omnium.
 Idő bírád néked mikor a szükséged kez-
 ranátstot kérdeni.
 Tempus in agrorum cultu consumere
 dulce est. Földnek művelése s annak
 bé vetése igen gyönyörűséges. Ovid.
 Tempus index morum. Az idő mutat-
 ilya kinek mi szokása.
 Tempus longum vitiat lapidem. Erős
 gyémánt törik, atzéló réz; vas vésik; és
 sokára porra lész.
 Tempus non patitur sibi obices poni.
 Néhéz az időnek, szokott menésének; és
 módot szabni.
 Tempus omnia revelat. Az idő mindet
 mikit ki-nyilatkoztat.
 Tempus veritatis filia. Idem.
 Temulentus dormiens non excitandus.

Isten is ki tért volt vésség ember előtt.
 Tenacissimi sumus eorum, quæ rudi-
 bus annis percipimus. *Mit ember if-
 siantan tanul, azt aggotan is nebezem
 felejt.* Quint.

Tenax requirit prodigum. *A' fősvény
 marhája őssve gyűlt arannya tékozlós vár
 magára.*

Tenemus huc omnes, metam prope-
 ramus ad unam.

Omnia sub leges mors vocat atra-
 fitas. *Minden embereknek, kik voltak,
 és lesznek halált kell költőlnyök.* Ovid.

Tenedius patronus. *Hamár végez
 Prókátor.*

Tentantes ad Trojam venere Græci.
*A' refolutio próbával lesz jó; sorsod
 is öregbedik.* Theocr.

Tenui filo pendet. *Tsakegytérna (haj)
 szálon függ.*

Tenuis fortunæ hominibus dii semper
 largiuntur tenua, *A' szegénynek még
 a' szerentsége is szegény.*

Te prodet facies, turpiacum facies.
*A' szemérmességnek piruló rósa, nem
 soket*

szokott ritokhoz: sok ennek példája.
 Terredo offium cor sollicitum. *Gond
 rontid basitja; velödet szárasztja; s
 gyilkosa életrednek.*

Terminos movere nefas est. *Nem szá-
 bad a' lineán kívül lépni.*

Terra amat imbrem. *Kiki szereti a'
 maga hasznát.* Arist.

Terra citius ætherem conscendet. *Ha-
 marébb fog az én mátskám repülni.*

Terra es, terram geris, terram teris, in
 terram converteris. *Föld vagy és föld-
 dé kell ember neked lenned.*

Terræ filius. *Sohonnai bitang (alávaló
 paraszt) ember.*

Terræ odium (intestina.) *Világ unta
 (semmire kellő jószág.)*

Terræ habes desoffium talentum. *Föld-
 ben áfod ám te a' gyrat.*

Terram & aquam poscere. *Valakinek
 badat hirdetni (badakozást izenni.)*

Terra pro terra. *Másutt is kenyeres
 esznek.*

Terra serpentes & ciconias fert. *Jó's
 gonosz emberek találtsanak e' világon.*

PROVERBIA

Tertius Cato. Szintén úgy álltja magát, mintha e világon bősébb nem volna nálánál.

Tesseram (hospitalem) confregistis. Elrörted a' matuska szarvát. (El döntöted a' levelet.) **Plautus.**

Thasius ne erat, an Chius. Mitsodás bortúl résegedet-meg.

Theatrum simul & aperit, & claudit. Hamar kezdé's hamar meg-uná.

Themistoclis memoria antecellit. Jó elméjű.

Themistoclea vafrities. Ravasz alnokság.

Theonino dent erodere. Rágalmazni (káromkodni.)

Theramenes cothurnus (est.) Minden nyeregben belé fér. (Mindenhez tudja magát alkalmaztatni.)

Thesaurus malorum. Sok gonosz (szereztetlenség.)

Thoritionem imitatur. De a' mint látom pénzért az apját is el árúlta.

Thracés fœdera nesciunt. Keveset gondolnak ők a' frigyel. (Igen tud baját barangod önteni.) **Thra-**

LATINO - HUNGARICA. 311

Thracibus bibacior. Nagy ibató
Threicia hirundo labilis obstrepit. Tsal isátság mint a' fetske.

Throrum plurium strepitum audivi. Mással- és látsam én karón varjút (baltottam szamárt rivást.)

Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi etiam mitis. A' ki jól vét ágyor, talál nyugodalmat, annak álma édes méz.

Tibicinem expectare (pro decessante.) Jó volna halálért küldeni.

Tibicinis vitam vivit. Mindenkor vígan vagyon. (Igen lakik, de a' máséből.)

Tibi ipsi calendas edicito. Kedved szerint iselekedjél.

Tigride natus. Tigrino saltu. Kegyetlen ember. (Nyakra főre.)

Timidi nunquam statuere trophæa. Soba félekények rettegő viirézek, ellenféget nem győztek. Eurip.

Tineas pascit. Molynak (fűeknek) tartya jószágát. Horat.

Titanus imploras. Más szájával akarsz enni.

Titio ad ignem. *Meg-találta 'sák folytás*
Tollat te, qui non novit. *Nem kap te*
rajtad, a' ki ismér. Ehet végy többé
veá. Quintil.

Tolle digitum. *Vakarj falc*

Tolle moras, brevis est magni fortuna-
favoris. *Szerő dolgokban s szerentsé u-*
rában, meg-árt a' késedelem. Sil.

Tolle moras, semper nocuit differre pa-
ratis. *Indulás késéssel, ma holnap me-*
néssel kárt áraszthat fejedre. Lucian.

Tollit supercilium. *Meg-dutlazzja az*
orrát, kevélykedik.

Tolluntur in altum, ut lapsu graviore
ruant. *A' ki magasra hág nagyot esik.*

Tota licet veteres exornent undiq; ceræ
Atria: Nobilitas sola est atq; uni-
ca virtus. *Virtus kit koronáz, bar ne*
légyen sok ház, ott érdeml nemességet.
Juvenalis.

Tota erras via. Toto cœlo errare.
Olly mészse vagy töle mint Makó Jeru-
salem-től. Macrobi.

Totam spirat Arabiam. *Jó (kellemetes)*
szag.

Totius

Totius hominis debilitas est oculos per-
didisse. *Nints nyomorúltabb a' világtá-*
lan embernél. Quint.

Toto devorato bove in cauda defecit.
Farkában ürötte a' kést. (A' többin mind
által mēne'sim sintsén a' végén sūle belé.)

Totum detegit stomachum. *Nem vól-*
na jó véle lopni (mindenokét ki-mond.)

Totus echinus asper. *Rosz erkölcsű (er-*
kölcsös.) Egy jó bajját sintsen benne.
Aristot.

Tracicum commentum. *Székelv fortély.*

Tractent fabri fabrilis. *Kiki mind maga*
mesterségét (tudományját) űzze. Hor.

Tragicæ execrationes. *Szörnyű nagy*
átkozódás.

Tragicus exitus (Rex.) *Szörnyű és se-*
rentsélen ki-menetel. (Kakas király.)

Tragicum malum. *Véletlen vesély.*

Trahere aliquem ad scholas geminias.
Valakis rá-mára vonni. (meg-tsigázni.)

Trahit sua quemque voluptas. *Sok fő*
sok értelem. (Kinek-mihez kedve azt sít-
vel követi.) Virgil.

Tranquillas etiam naufragus horret a-
quas

Y s

quas. Kinek a' kása meg-égeti páját
még a' tarlóját-is fujja. Ovid.

Tranquillior oleo. Tsendes és minden
méreg nélkül való szeléd (lagy természet-
tén) ember. Plautus.

Transit honos, transit fortuna, pecu-
nia transit

Omnis, sed tantum fama perennis
erit. Minden e' világon el-vész, mi
vols' s vagyon, de jó hír név meg-marad.

Tredecim cubitorum (scil. homo.)

Nagy Goklesz (oktondi.) Longurio. Idé.

Tres mulieres nundinas faciunt. A' hól
három Áßfony ember vagyon s sokadalm
léssen ott.

Tria saluberrima: Vesci citra saturita-
tem: non refugere laborem: naturæ
semen conservare. Három dolog egés-
séges: eleget nem enni: a' munkától nem
fussni: és nem bujalkodni.

Tribus minis insumptis duodecim im-
putat. Semmit nem ad ingyen. Örö-
meit hajgál kolbáßsal a' balonnára. Ari.

Tribus verbis. Tsak övideden. Hierő.

Tributum a mortuo exigit. Az isten
oltárán

oltáráról-is el-venné. (A' balottakédl-
is adót venni.) Holtnak szem fedelét ven-
ni - el.

Trimestris filius. Mindoyári a' menyeg-
ző után lőtt (született) gyermek.

Tripuer senex. Szárában állott az esed

Triste lupus stabulis. Olly somorú mint
a' veremben esett farkas. Virg.

Tristitia & magnos animos prosterne-
re novit. Nagy bátor elméket s vakmerő
szíveket a' bússulás földhez vér:

Tuâ quod nihil refert, percontari desine.
A' mi nem égeti nyelved azt ne fujjad.
(Minden szó belének és fondorló birnek,
nem jó végre menni.) Terent.

Tu foenum esse deberes. Nem arra való
vagj, hogy posztóban varják a' fejedet.

Tum bene fortis equus referato carcere
currit.

Cum quos præcedat, quosquæ se-
quatur habet. Akkor jó útonni, mikor
mind elöl s mind hától eleget mennék
Ovidius.

Tum deniq; omnes nostra intelligimus
bona, cum quæ in potestate habuimus

ea amissimus. *Mikor valami jószágunkat el-vesztjük, akkor tudjuk megmink volt.* Plautus.

Tum sunt beatæ Republicæ: Si aut Reges Philosopharentur, aut regnarent Philosophi. *Tsak akkor boldog az ország mikor jó bolts és Fejedelme vagyon.*

Tunc tua res agitur, paries cum proximus ardet. *Ha szomszéd háza ég, bár ne légy akkor vég, mert hamar búsalálhat.*

Tu ne crede malis; sed contra audentior ito. *Szerentsétlenségben, ne essél kétségben, de légy bátor elnödben.*

Tunica pallio prior. *Közellyebb az ing a tsuhánál.* Plautus.

Tu nihil invita disces facies minerva. *Kinek Istén nem adgya (scil. az ért.) Kovács Istók meg-nem koholgya.* Hor.

Tuo de pede metire. *Szállj magadban.*
Tu quod es, è populo quilibet esse potest. *Minden lehet olyan a' minémű te vagy.* Hor.

Turbida sunt consilia eorum, qui sibi svadent. *Mások javallását, és tanácsadását,*

adását, ne vessd meg azonúl. Curt.
Turbinem prospecta felix (scil. existens.) *Addig gondolkodgyál a' be-
tegrégről a' míg egészséges vagy.*

Turbine versatiliior. *Olly álbatatlan mint a' szel.*

Turdo furdior. *Olly süket mint a' tórsók.*

Turdus sibi cacat malum (exitum.) *Harkály eledelért keres fában sérget, esibe nem vesi vág melljére terhet. (Maga keresi magának.)*

Turpe est Doctori, cum culpa redarguit ipsum. *Rút dolog a' Papnak, és a' Tanítónak rossz életet üznie.* Cato.

Turpe senex miles, turpe seuilis amor. *A' ki vén'sparászna, latorfagnak vászna tsuffja lehet mindennek.* Ovid.

Turpe tibi emanasse diu, vacuumque rediisse. *Az ökör ugyan ökör, ha Bétsbe hajtják-is.*

Turpis sermo turpis animi character. *Kinek minémű a' szava, olyan ő maga-is.*

Turpius ejicitur, quam non admittitur hospes. *Jobb vendéget nem fogadni.*

ni, mint gyalázattal kivetnis Ovid.
Turture loquatur. Olly tsatsogó mint a
szajkó.
Tu si hic sis, aliter sentias. Ki ki leg-
jobban érzi a' maga nyavalyját. Ter.
Tussis amorquē non celantur. Szerel-
met's hurutot nehez eltitkolni.
Tute hoc intristi, tibi omne exeden-
dum. Ha aprétottad meg-is egyed. Ter.
Tute quod solo aptasti, tibi nendum
est idem. Még a' földben sem mér en-
ni mint a' béka. Terent.
Tute lupus es & pulpamentum quaris.
Tutissimus reddit societas mutuas me-
tus. Egyik fegyver tartózatattya a' má-
sikát hüvelyében.
Tutum silentii præmium. Halgatás sen-
kinek nem tőri-bé fejéts.
Tutus capitur mensa angusta cibus.
Az alaton asztalon való étel bátorfagós.
Tutus in exiguo gramine dormit inops.
Sással fedett házban, gyakran nád haj-
lékban, találß esendes nyugalmat.
Tydens corpore, animo Hercules. Ki
essiny a' bors, de erős és gyor.

Tyrannus

Tyrannus senex prodigium. Szép vén-
ségre jutott, esendesen meg-aggor, Ty-
rannus tsuda lehet. Plaut.
Tyria concitare maria. Nagy párt áteszt
indittani (támasztani.)
V.
Vacare culpa maximum est solatium.
Nints drágább dolog a' esendes jó lelki is-
méretnél.
Vacca vitulum quem non peperit non
lambit. Nem nyalya a' kinek nem borja.
Vacuam inhabitat. Ki szökkek a' föld-
vából.
Vacuum vas altius pleno resonat. A
melly tehen sokat orditt, kevés tejet ad az.
Valde gravant natos diræ & maledicta
Parentum. Az Atyád sirása, 's anyád
átkozása ostrom fonyhat nyakadra.
Valentes recte consulunt ægrotis. Kőn-
nyű egészségesnek a' betegnek tanácsot adni.
Vallus vitom decepit. Jó tétemény ha-
tyében jót ne várj. Aristop.
Vana est sine viribus ira. Szentelen az
ollyan harag, 's basontalan melly erejét
nem látty. Livius.

Vana

Vana spe ipsum laetatur. *Tsak biztatja mint a' katoná a' szolgáját.*
 Varam sequitur vibia. *A' száraz fá mellett a' nyers-is meg-ég.*
 Variam semper dant otia mentem. *A' benyélés minden rosz gondolatoknak anyja. Lucius.*
 Varium & mutabile semper foemina. *Az Asszony embernek bosszu a' baja de rövid az elméje. Virg.*
 Vasis instar loquitur (i. e. aliena profert.) *Tsak azt mondgya: a' mit másoktól hall.*
 Vasis non conclamatis abire. *Kapu fától venni bútsút.*
 Vas vitreum allambit, pulstem non attingit. *Tsak a' vajásít eszi a' káának.*
 Vates secum auferat omen. *Nem kell nekem az ő jóvendölése. (Isten reád terítse azt, a' mit én volam jóvendölés.)*
 Vatum genus avarum. *Soha nem tollik meg a' Pap'sákja.*
 Væ tibi ridenti nam mox post gaudia flebis. *Az illetlen öröm, léss keserű üvöm sok jajt fejedre samlál.*

Ubi

Ubi amici ibi opes. *Ki ből bizik, ott hi-
zik. Plautus.*
 Ubi bene est ibi patria est. *Hazája em-
bernek, ből jól vagyon dolga.*
 Ubi cadaver, ibi congregantur aquilæ. *Holott vagyon a' dög, oda gyűlnek a' sas
kezellők.*
 Ubi cervi abjiciunt cornua. *Ott a' ből
te nem tudod.*
 Ubi concordia ibi victoria. *Nem a' vis-
zá vonyás, de egy mást halgatás emel
táborban zászlót.*
 Ubi divitiæ charæ habentur, ibi omnia
vitia bona sunt. *Fősvénél nints vétek
semmit nem tart bűnnek, parvar társá
mind éltig. Salust.*
 Ubi est confessio, ibi est remissio. *Hól vagyon meg-vallás, ott a' meg-bo-
csátás.*
 Ubi hominum frequentia, ibi quæstus. *Nem kementze mellett, de az emberek
köztt szoktak jutalmat adni.*
 Ubi intenderis animum, valet. *Men-
nél jobban gyakorlod elmédet annál jobb.
Salust.*

Ubi

Ubi non sis qui fueris non est cur vls
vere velis. *Jobb embernek meg-hálai,*
hogy nem mint gyalázattal élni.

Ubi paveris, impera. *Ötthon paránsol.*

Ubi plurimum caliditatis, ibi minimū
felicitatis. *Mennél ravaszbabb, annál*
szereztélennyebb.

Ubi quis dolet ibi & manus frequens há-
bet. *Kinek fáj, ott tapogattja.* Plutar.

Ubi rerum testimonia adfunt non opus
est verbis. *Nem kell ott bizonyság, hol*
maga szól a' dolog. Cic.

Ubi thesaurus tuus, ibi & cor tuum.
Hól a' kincsöd ott a' síved. (*El-rejtett*
jót, kintset, 's kedves feleséget elmédből
ki-nem verhetse.)

Ubi timor ibi pudor. *Holott a' félelem*
ottan a' bűszkes. Plato.

Ubi uber ibi tuber. *Vagyon bizza ma-*
gár. (*Holott a' jó lakás, ott fel-fuval-*
kodás.) Aul.

Vel acum inveniffes. *Tűs-is meg-salát-*
tál volna ennyi kereséssel. (*Mindent*
meg-salátstz te.) Plutar.

Vela vertere. *Visszá fogni a' ló szájait*
Vel

Vel coeco apparet. *Igen vak az ki a' ró-*
stán által nem lát. Plutar.

Vel dic silentio meliora, vel tace.
Vagy szól valami jót és bűszös, vagy
halgass.

Vel hosti miserandus. *A' kő-is meg-in-*
dúlna rajta.

Vellera affini quærere. *Tövése keresni*
szőlő.

Velle suum cuiq; est, nec voto vivitur
uno. *Ki szereti Pappját, 's ki pedig pa-*
lástját. Persf.

Vellus aureum. *Pénzt teremteni akár*
miből-is.

Velocem tardus assequitur. *Gyakorta*
ag lovon verik farkast agyon. Homer.

Vel puero perspicuum. *A' gyermek-is*
meg-értethető.

Velut in nocturna pugna. *Ertelem és*
okoság nélkül.

Veluti prati ultimus flos perijt. *Egész-*
len oda vagyon.

Venari apros in mari. *Hasonlatlan*
munkálodni.

Venator Æthnæus. *Mindenkor vadás-*
zó, de semmit nem fogó. Venia

Venia primum experienti. *A' négy lá-
bu is botlik.*

Veniat saltē, qui proderit hospes.
*Am bár vendég jöjjön, csak magával
hozzon. Zenod.*

Venit post multos una serena dies.
*Vigasztagod el-jön, bár légyen-is későn, 's
kedved meg-vidámittya. Tib.*

Venter caret auribus. *Ninis a' hasznak
füle. (Üres hasznak (Bép) sok szó nem-
elég, de tsipó.) Sen.*

Venter non audit praecepta. *Idem.*

Venter cuiquē horologium. *Ki mikor
éhezik, leg-jobb akkor enni.*

Venter curarum causa. *A' gyomor éh-
sége, 's a' kenyér szűksége sok gondot ad
embernek. Hom.*

Venti desituri vehementissimē spirant.

A' kemény Urak nem soká uralkodnak.

Ventis tradere. *El-felejtteni. (szivéből
ki-vetni.) Horat.*

Vento loqui. *Valakinek hiában papol-
ni. Svidas.*

Ventorum etiam stationes novit. *Só-
kat látott, hallott, és próbált ember.*

Veni-

Ventos reti captare. *Hasznátalan dol-
got megfogni.*

Ventre pleno melior consultatio.

Üres hasfal bíró nem jó tanács adó.

Ventri donabat avaro quicquid quaesie-
rit. *Valamitkeresett mind fel-falta.*

Verba alata, volucra sunt: volat irre-
vocabile verbum. *Könnyen ki-esik em-
bernek szájából a' szó. (Az előtt nyil
vása repül 's nem jön vissza, mert rom-
lana páltzája.)*

Verba cutem non laniant. *A' rút sa-
már rivás, és kuvasz ugatás melege érne
nem szokott.*

Verba in consilio, valet in certamine,
robur. *Tanácsban okos szó harczban
használ erő.*

Verba pro farinis. *Mesét a' kolbász-ért.*

Verba sesquipedalia. *Kevély (nedengés)
szók.*

Verba sine penu & pecunia. *Gazdag
szóval és tetővel, de nem egyébbel.*

Verba valent sicut nummi. *A' szokás-
ba vett szó mint csekken a' só, úgy hasz-
nál az embernek.*

Vere-

Verecundia est custos omnium virtutum. *Höl a' szemérem, ott a' jószág.*

Verecundia inutilis viro egenti. *Szegyermes köldöknek üres a' táskája.*

Verecundus metui comes pudor. *Ki magát szégyenli 's becsületét felti, az jól örvendezik.*

Vereor ne in nervum erumpat. *Meg-essék a' lúd egyser a' jögen.*

Ver ex anno tollere. *Valamelly dolognak a' jávát ki-hagyni. (A' káposztából a' salonnát ki-felejtteni.)* Herod.

Ver hyemem sequitur, sequitur post triste serenum. *Kedvetlen mértéked ha ma jön renéked, holnap vigáság foghatója.* Piutar.

Veritas viaticum est vitæ certissimum. *Leg-rovább mehet ember az igazsággal (igaz mondással.)*

Veritas in profundo Democriti puteo (scil. latet.) *Nem lehet minden dolognak tulajdonságának végére menni.*

Veritas odium parit. *Veritas vulgò semper odiosa est.* *Mondj igazat 's becsörök a' fejed.*

Veritas

Veritas nihil erubescit, nisi abscondi.

Gyalázatos dolog az igazságot el-titkolni.
Veritas temporis filia. *Veritatem aperit dies.* *Az idő mindent világosságra hoz, (ki-nyilatkoztat.)*

Veritas (veritatis) simplex oratio.

Nem sok mentés kell az igazsághoz. (Meg-érte azt kinek nem kössz a' seje.) Diog.

Ver non una dies, non una reducit hirundo. *Mani. Vel:*

Una hirundo non facit ver. *Egy fecske tavaszt nem szerez.*

Versatilis Artemon. *Exer-is sok szem (szem kap ám.*

(Artemon enim erat Adolescens certatim a mulieribus adamatus.)

Vertere solum. *Valamelly Tartományból (helyből) ki-költözködni.*

Vertere stylum in tabula. *Vissza használni a' mit írtál.*

Vervecea statua. *Mint a' váz.*

Vespere fiet crebro, qui risit mane sereno. *Reggeli vég rászor, 's meg-eget a' malacsot este véli bá találhas.*

Vesper

Vespertinum amas; sed matutinum odisti. *Ejjel jársz mint a bagoly. A mint Délután vad ló az új tars sem való, félben fejei kedvedet.*

Veltigia me terrent. *Az árnyékától-is félek. Horatius.*

Vestis facit virum. *Pénz emberiség, ruhá tisztelet.*

Vestis, risus, incessus arguunt hominis ingenium. *Olózet nevetés, s lábbal való lépés mutatja ki az embert.*

Vetera marsupia male clauduntur. *Rösz az ő erséni bezánni.*

Veterem ferendo injuriam invitas novam. *Hogyha ki nyakon vert, s töled gör ismét nem nyert, másfor dorongot hoz rád.*

Veteris monetæ. *A régi jámborok féle.*

Verustas omnia conficit. *Drága friss olózott, kit sok munka szerzett, molly's pénz miatt vesztet. Cic.*

Vexatio dat intellectum. *Proba's vetekezés, elme élesztés.*

Via exacta viaticum. *A ki vén és fősvény, igazán jósvény fia sovány életnek. Fél lába a koporsóban vagyon, s még is éjjeli napot egyé tésen.* Via

Via lethi omnibus calcanda. *A halál félelmét, szörnyű veszedelmét, senki el nem bújhatja. Hor.*

Viam qui nescit ad mare, quærat amnem. *Ha nem ember hozza mástól halgasson.*

Vicino opta ut habeat, magis verò ollæ. *Közellyéb az ing a' isuhánál.*

Vicinus bonus ingens est utilitas. *Nin'sen kedvesebb dolog a' jó szomsédnál.*

Vicinus malus ingens malum. *Nin's nyomorultabb dolog a' rossz szomsédnál.*

Vititare succo sicco ut cochleæ.

Mindenkor otthon élni.

Victoria natura insolens & superba est. *Kevélységgel jár a' győzelem úta.*

Victoria non incruenta. *Ízibő eset nélkül.*

Victurus genium debet habere liberum.

A' melly könyv kedves akar lenni, jó dolgoknak kell abban lenni.

Video meliora proboquæ; deteriora sequor. *Tudom mi legyen jó, de nem iselekessem. Ovid.*

Vigilando, agendo, benè consulendo, prospere omnia cedunt. *Vigyázás, dolgo-*

*dolgozás, és jó tanácskozás, mindent vég-
ben vibetnek. Salust.*

Vigilantibus subveniunt iura. *Nem
számtalnak fekvő ökrön hóldat.*

Vigilare oportet hominem, qui vult sua
tempori conficere negotia. *Ha some-
batot (nyugovást) érni akar, hát dol-
gozni annál hamarabb siess. Plaut.*

Vilis amicorum annona est. *Alább való
tségért isznak barátságért.*

Vim (injustam) vi repellere licet. *Az
erőt erővel, és a' szeget szeggel szabad
ki vernie.*

Vina parant animos, faciuntque colo-
ribus aptos. *(Bor kedvet embírnek,
szép orszát színeknek hamar szokott be-
rezni) Ovid.*

Vinaria angina. *Bor betegség. Fest, Pom*
Vincat tuustripes, & ego mendax va-
tes inveniat. *Am bár a' piéc legyen is,
gaz én bazudgyak.*

Vindicta hominis, non supervacua so-
lum; sed etiam invisa defensio est.
*Nem csak büszontalan, de ugyan okta-
lan a' rabra béknyörgesse. Curt.*

Vindi-

